

Sreda, 24. april 2002.
Svedok Šefčet Zogaj
Svedok Osman Kući
Svedok Hadije Fazliu
Svedok Sadik Januzi
Otvorena sednica
Optuženi je pristupio sudu
Početak sednice 9.31 h

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Telefon ponovo ne radi. A par nedelja je radio normalno, izuzev onog dana kada sam vam skrenuo pažnju na to, i od početka ove nedelje ne radi ma koji broj da pozivam. Pozivam iste brojeve koje sam okretao i ovih proteklih nekoliko dana i nedelja, a automat odgovara da ova linija nije odobrena, čak ni za pozive unutar Haga.

SUDIJA MEJ: Mi smo to ispitali. Shvatamo da je situacija takva da vi možete pozvati vaše saradnike u Beogradu, ali ispitaćemo to detaljnije da bismo u potpunosti razumeli situaciju. Da nastavimo sa pretresom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Upravo sam i zvao svoje saradnike u Beogradu.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospođo Romano.

TUŽILAC ROMANO: Tužilaštvo poziva Šefčeta Zogaja (Shefqet Zogaj).

SVEDOK ZOGAJ: Ne čujem baš dobro.

SUDIJA MEJ: Trenutak molim. Neka se svedok zakune.

SVEDOK ZOGAJ: Svečano se zaklinjem da ću govoriti istinu i samo istinu. Hvala.

SUDIJA MEJ: Izvolite sestii.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC ROMANO

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gospodine Zogaj, molim vas recite Sudu vaše puno ime i prezime.

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Zovem se Šećet Zogaj.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Kada ste rođeni?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: 24. maja 1972. godine.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gde ste rođeni?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: U selu Belanica (Belanice), u Mališevu (Malisheve).

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: U kojoj opštini se nalazi Belanica?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: U Mališevu.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Šta ste po zanimanju?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Po zanimanju sam novinar. Radio sam za novine "Rilindja" (Rilindia), kao nastavnik u osnovnoj školi "Dismaić Mali" i kao aktivista Veća za međuplemenska pomirenja.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Hvala. Gospodine Zogaj, vas su intervjuisali službenici Tužilaštva 25. i 26. aprila 1999. godine i vi ste dali izjavu dok ste bili u Tirani. Da li je tako?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Da, tako je.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Potom ste intervjuisani i 12. i 18. juna 2002. godine i tada ste dali drugu izjavu; da li je tako?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Mislim da je to bilo u junu 2001. godine.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da.

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Tako je.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: 3. februara ove 2002. godine prisustvovali ste sastanku sa službenicima Tužilaštva i predstavnikom Tribunala, i tom prilikom vam je predočena kopija vaše izjave na albanskom jeziku. Imali ste priliku da je pregledate i da potvrdite da je njen sadržaj verodostojan?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Da, pročitao sam je i ispravio ponešto u prevodu sačinjenom od strane Tribunala.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Na tom sastanku ste dali ispravke prevoda, da li je tako?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ROMANO: Htela bih, sada, da zvanično priložim ovu izjavu kao dokazni materijal.

SUDIJA MEJ: Da. Neka se ubeleži.

SVEDOK ZOGAJ: Hvala vam.

sekretar: Da, časni Sude. To je dokazni materijal broj 108.

TUŽILAC ROMANO: Svedok Zogaj je novinar i radeći za novine u nekoliko navrata je izveštavao u vreme sukoba 1998. godine. Opisuje situaciju u Suvoj Reci od 20. marta 1999. godine kada su se misije OEBS-a i KVM povukle sa Kosova. Na ulicama nije bilo civila Albanaca, ali je bilo vidno prisustvo srpske policije i vojske. Istog dana, Srbi su napali okolna sela i ljudi su počeli da beže u sigurnija mesta poput Belanice, njegovog rodnog sela Belanice. Opisuje situaciju u Suvoj Reci na dan 25. marta 1999. godine, uključujući ubijanja i paljenja kuća. Svedok Zogaj pominje žrtve i preživjele u

masakru u Suvoj Reci imenom i prezimenom. Sva sela u okolini Suve Reke i Mališeva su bila napadnuta od marta 1999. godine. Stanovnici su bežali i okupljali se na poljani u centru Belanice, tako da je do 31. marta 1999. godine tamo bilo oko 80.000 ljudi. Svedok Zogaj takođe opisuje da je 1. aprila 1999. godine Belanica granatirana i potom su policija, vojska i paravojne formacije, njih oko 1500, ušli u selo. Srpske snage su izvodile ljude iz kuća, pljačkale kuće, utovarale stvari na kamion i palile kuće. Mnogi mladići i devojke su odvedeni u školu i tamo pritvoreni. Od tada nisu viđeni. Svedok Zogaj opisuje da je oko 150 Albanaca ubijeno tog dana. Svedok Zogaj i njegova porodica su bili primorani da napuste Belanicu u konvoju. Konvoj se kretao u dva pravca. Jedan deo konvoja je usmeren u pravcu Blace–Suva Reka–albanska granica, a drugi u pravcu: Mališevo–Orahovac (Rahovec)–albanska granica. Tokom puta konvoj je zaustavljan na mnogim kontrolnim mestima i tada su kosovski Albanci tučeni, pljačkani i vređani. Deo ljudi iz konvoja koji se kretao u pravcu Mališeva je nestao i od tada nisu viđeni. Posle 30 sati, opisuje svedok Zogaj, prispeli su na granicu sa Albanijom gde su im oduzeli dokumenta i registarske tablice. To je sažetak svedočenja ovog svedoka.

SUDIJA MEJ: U redu. Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da. Sada radi.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kada ste diplomirali na Univerzitetu u Prištini?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Diplomirao sam na Univerzitetu u Prištini 1. decembra 1998. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Radili ste kao novinar od 1996. godine, je li tako?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Da, radio sam i radiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Budući da ste saopštili da ste diplomirali na Univerzitetu u Prištini, možete li, sažeto, reći koliko je Albanaca studiralo sa vama na Univerzitetu u Prištini?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Nisam u nadležnosti da saopštavam brojke o tome koliko je ljudi tamo studiralo. Mogu jedino govoriti o sebi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Zajedno sa vama, bilo je, ili, bolje, koliko ih je bilo u vašoj grupi?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Mislim da sam već odgovorio na to pitanje.

SUDIJA MEJ: Šta podrazumevate pod tim "grupa", gospodine Miloševiću?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pod "grupa" podrazumevam uobičajenu grupu studenata koja studira na univerzitetu, one koji zajedno pohađaju nastavu.

SUDIJA MEJ: Da li razumete šta to pitanje znači?

SVEDOK ZOGAJ: Ne govorimo o grupi već o broju od 20.000 studenata koji su od 1990. godine ili od 1992. godine do kraja rata pohađali studije po privatnim kućama u Prištini.

SUDIJA MEJ: Ovo ne vodi ničemu. Ovo ne vodi ničemu. Ukoliko želite postavite precizno pitanje, gospodine Miloševiću, ali u ovom trenutku ovo ne vodi ničemu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je očigledno, budući da student ne zna ni sa koliko je ljudi zajedno studirao. Rekli ste u vašoj pismenoj izjavi, u trećem pasusu, između ostalog i da dok ste hodali glavnim putem koji prolazi kroz Raštane (Rashtane), Studenčane (Studenqan) i nastavlja ka Orahovcu, da ste videli konvoj armije i policije koji se sastojao od 14 tenkova i oklopnih vozila i da ste u tom trenutku shvatili da će nešto strašno da se dogodi.

Rekli ste da je u Raštanama bio kontrolni punkt. I sledeća rečenica je: "Ostale oblasti su bile pod kontrolom OVK."

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Nisam rekao da su te oblasti bile pod kontrolom OVK i mislim da vi, mislim da rečenica od početka nije sasvim tačna. Mislim da vi ne razumete šta ta rečenica u sebi znači.

SUDIJA MEJ: A šta rečenica znači?

SVEDOK ZOGAJ: Odnosi se na odlazak misije OEBS-a sa Kosova 20. marta 1999. godine kada im je dat signal da odu. I neposredno nakon odlaska misije OEBS-a, srpska policija, vojska, paravojne formacije i snage srpskih civila su napale selo Raštane gde nakon 12 sati granatiranja, i onda se nastavilo, počelo je i granatiranje Studenčana, Pečana (Pecane), Dobrog Dola (Dobrdoll) i drugih. To je istina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Možete li, molim vas, samo odgovoriti na pitanje, jer i druga strana i vi skupa sa njima ste se opredelili da ne svedočite već da samo date pismenu izjavu. Treba samo da odgovorite na moje pitanje. A rečenica za koju kažete da sam je pogrešno citirao...

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, ne odlučuje svedok o načinu svedočenja već Sud. Nije u redu da mu to kažete. Ali, gospodine Zogaj, pomozite nam: rečeno vam je da u vašoj izjavi postoji rečenica kao što je pročitana. Ja ću je pročitati iz engleskog prevoda. Opisali ste šta se desilo u gradu nakon što su se posmatrači povukli. Napustili ste Suvu Reku i dok ste hodali glavnim putem, videli ste konvoj srpske vojske i policije što je i pomenuto. Rekli ste: "Znao sam da će nešto strašno da se dogodi", pa dalje: "Srpski kontrolni punkt se nalazio u Raštanima." A potom sledi: "Druge oblasti su bile pod kontrolom OVK." To je rečenica o kojoj ste pitali i možda biste mogli da nam kažete šta ona znači?

SVEDOK ZOGAJ: Da. Naravno da je OVK zauzela svoje pozicije i bila je formirana da štiti ljude Kosova, dok su srpske snage koje je optuženi, nadam se da će ga Sud osuditi za to...

SUDIJA MEJ: Ne. Molim vas, nemojte komentarisati. Samo nam saopštite vaše svedočenje. Recite nam šta se dogodilo?

SVEDOK ZOGAJ: Ubrzo nakon odlaska misije OEBS-a, video sam, kada sam otišao, svojim očima sam video da u Suvoj Reci više nema Albanaca. Albanci su strahovali da izađu na ulice na kojima su jedino bile srpske policijske snage sa civilima u putničkim vozilima bez registarskih tablica. Pojedine prodavnice su bile otvorene, ali niko nije kupovao. Niko nije hteo da rizikuje da ide u kupovinu.

SUDIJA MEJ: Gospodine Zogaj, to možemo i da pročitamo. Posedujemo vašu izjavu. Vreme je ograničeno. Postavljeno vam je pitanje o područjima koja su bila pod kontrolom OVK. Naime, da li je tačno da, kao što ste naveli u izjavi, da su ostala područja bila pod njihovom kontrolom? Da li je to tačno?

SVEDOK ZOGAJ: Da. Oblasti koje sam pomenuo jesu.

SUDIJA MEJ: Izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa šta onda nije jasno u ovoj rečenici? Od početka do samog kraja kaže: "Druga područja su bila pod kontrolom OVK" i tačka. Vaše objašnjenje je da ja nisam razumeo šta se tu kaže. Šta nije u redu sa rečenicom?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Uopšte ne razumem to pitanje. I ne znam šta podrazumevate pod tim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Malopre sam vam citirao rečenicu. Kratka je, svega sedam reči i kaže: "Druga područja su bila pod kontrolom OVK". Vi ste na to odgovorili da "nisam razumeo rečenicu" i da to nije ono što ste mislili. Šta je sporno u toj rečeni-

ci? Šta je to u njoj što se ne može razumeti? Naprosto kaže: "Druga područja su bila pod kontrolom OVK."

SUDIJA MEJ: Svedok se složio da je to i rekao, i ne može tome ništa dodati. Nema svrhe da se raspravljate sa njim o tome. To je rekao. Pitajte ga nešto drugo o tome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Postavio sam pitanje zato što je jednom rekao da nisam razumeo rečenicu, a drugi put da su bili pod kontrolom OVK. Potom, rekli ste, budući da je jasno da su područja koja ste spomenuli bila pod kontrolom OVK i da su napadi otpočeli, to jest sukob između armije i OVK. Da li je tako ili nije?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Sukobe je uvek izazivala srpska vojska, policija i paravojne formacije. I nemam šta da dodam tome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. To ja pretpostavljam da vi tvrdite, ali očigledno je da je sukob bio između srpskih snaga, kako ih vi nazivate, i OVK. A onda imate sledeću rečenicu koja glasi, takođe je precizno citiram: "Stanovništvo je počelo masovno da odlazi ka mirnijim mestima." Znači izbeglice su masovno napuštale područje na kome su se vodile borbe između državnih snaga i terorističke organizacije OVK. Da li je to ta slika koju vi objašnjavate?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Ne postoje državne snage, a ovi drugi nisu bili teroristi već branioци i nemam šta da dodam.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, ispustili ste rečenicu koja stoji neposredno pre i ona glasi: "Oko 12.20 h, počeli su prvi napadi na sela Pećane, Studenčani i Dobri Do. Stanovništvo je masovno počelo da odlazi prema mirnijim mestima". Ko je izazvao napade?

SVEDOK ZOGAJ: Paravojne snage. Srpska policija i vojska takođe su bili odgovorni za te napade, a ljudi su napuštali područja zato što su se bojali mogućeg masakra, kao što su se događali na dru-

gim mestima, kao što znate. Ja sam poneo fotografije srpske policije i vojske na kojima se vidi šta su oni učinili na Kosovu. Imam to ovde kod sebe.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To nisam razumeo.

SUDIJA MEJ: Samo trenutak da razjasnimo. Bilo je napada. Da li je bilo otpora ili su ljudi naprosto otišli?

SVEDOK ZOGAJ: OVK se branila.

SUDIJA MEJ: Ono što vas pitamo je da li su ljudi bežali zbog sukoba. Da li razumete? To je pretpostavka. Da li je tačna ili nije?

SVEDOK ZOGAJ: Da. Da.

SUDIJA MEJ: Ljudi su se bojali jer je bilo borbi i zato su otišli; da li je to tačno?

SVEDOK ZOGAJ: Da.

SUDIJA MEJ: Izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. To smo razjasnili. Sada radi štednje vremena možemo preskočiti pojedina pitanja. Očigledno je da izbeglice napuštaju područja sukoba kao i bilo gde drugde. Rekli ste, pred kraj prve stranice: "Veliki broj ljudi je otišao u Belanicu i Banju (Banje), jer nije bilo ni pucnjave ni granatiranja u Belanici. Teškom artiljerijom su prodrli u područja pod kontrolom OVK i koristili su i vojne avione ne samo protiv položaja OVK, već i protiv civila." Da li ste to videli?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Da, video sam. Prvo, srpski borci, to jest avioni su osmatrali ljude, a sledećeg dana su bombardovali i uveče svega nekoliko metara iznad zemlje. Ja sam video, ja imam beleške i vreme kada su izveli operacije. Na nesreću, više od hiljadu dokumenata je spaljeno, a da nisu spaljeni, mogao bih da vam

pokažem fotografije, gospodine Miloševiću. Časni Sude, molim...

SUDIJA MEJ: Trenutak. Izvolite, šta ste hteli dodati?

SVEDOK ZOGAJ: Hteo bi da dodam sledeće: srpsko granatiranje sela Blace je bilo 28. marta 1999. godine u ranim jutarnjim časovima, srpski vojni avioni su ispaljivali vatru u pravcu sela, ali na sreću nije bilo žrtava. U ovim dokumentima posedujem beleške o tom granatiranju Blaca, i mogu vam pokazati sve. Hvala vam.

SUDIJA MEJ: Koja ste to sela videli da se granatiraju?

SVEDOK ZOGAJ: Selo Blace.

SUDIJA MEJ: Izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da li smem da vas pitam? Da li ja vodim ovo unakrsno ispitivanje ili vi, gospodine Mej?

SUDIJA MEJ: Ne. To pitanje je sasvim nepotrebno. Ako vi ne postavljate pitanja koja su jasna ili ukoliko Veće želi razjasniti pojedina pitanja, Veće će postavljati pitanje. Ukoliko želite postavljati pitanja, postavljajte ih ili ćemo završiti ovo ispitivanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: A koje sam pitanje nejasno postavio, da li možete da mi kažete da bih ja mogao da budem jasniji u tom smislu?

SUDIJA MEJ: Vaša pitanja su preduga. Često sadrže tvrdnje, govore ili komentare. A to će se zaustavljati i razjašnjavati.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Govorite o pogibiji četvorice: Ramadan Sukaj (Ramadan Sukaj), Hafiz Šalja (Hafiz Shala), Osman Elšani (Osman Elshani) i Albert (Albert), nepoznatog prezimena.

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Drugo ime.

OTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I nadalje kažete, čitam ono što piše ovde iz poštovanja prema toj četvorici, i tada kažete da ste o ovom događaju čuli. Prema tome pitanje je: vi to niste videli. Vi ste o tome saznali. Vi ste o tome čuli...

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: ... Molim. Kao novinar, imao sam pravo da se susrećem i postavljam pitanja ljudima koji su bili proterani. Oni koji su preživeli, uključujući i Sejdiya Batučija (Sejdi Bytyci) učitelja istorije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne govorimo o vašem pravu da pitate. Postavio sam vam određeno pitanje. Vi to niste videli. Vi ste o tome čuli. Da li je tako? Da ili ne?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Kao novinar imam pravo da postavljam pitanja ljudima i sve ovo je tačno.

OTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je sasvim druga priča. Naravno da novinari mogu da razgovaraju sa narodom. To nije ono što vas pitam. Sve što vas pitam je o onome što ste sami rekli. Rekli ste da ste o ovom događaju saznali i ja vas pitam da li ste samo saznali ili ste to i videli?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Nisam to lično video, ali sam razgovarao sa osobom koja je preživela masakr.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Pominjete napade srpskih snaga na drugoj strani, a pomenuli ste, takođe, i selo Dragobilje (Dragobil). Budući da ste novinar, siguran sam da ste znali sve šta se dešava...

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Nisam ni spomenuo Dragobilje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na sredini ove stranice, stranice broj četiri piše: "U Mališevi veliki konvoj srpske policije, vojske i paravojnih formacija je došao do Mališeva iz pravca Orlata (Arlat), sastojao se od 40 oklopnih vozila." Izvinjavam se tumačima što brzo čitam. "Video sam to sa brda Banje. Video sam kako te snage

bombarduju selo Banje, Dragobilje, Crna Vrana (Gurbardh) i okolna područja." "Ja sam to gledao sa brda Banje." Tako piše. "Ja sam video kako te snage bombarduju sela oko Banje, Dragobilja, Crna Vrana" kao što je izjava u originalu, "i okolna područja." Pa vi ste spomenuli Dragobilje. Da ili ne?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: To je tačno. Tačno je. I istog tog dana pet članova porodice Begaj (Begaj) je poginulo, bili su ranjeni i jedna od tih rana je bila fatalna.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja vas pitam sledeće: kao novinar, sami ste rekli da ste bili upoznati sa okolnostima, da li znate da je u Dragobilju bio glavni štab OVK?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: O kom periodu govorite?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa govorim o periodu dok je još bila Verifikaciona misija, OEBS, kao i za vreme Diplomatske posmatračke misije na Kosovu i kasnije, od početka rata pa nadalje tokom rata. Znači period pre, na samom početku rata, i u toku rata.

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Ne mogu da govorim o periodu pre rata, ali mogu reći o svemu što hoćete u toku rata.

SUDIJA MEJ: Vama je postavljeno pitanje da li znate da je u Dragobilju bio glavni štab OVK. To je sugerisano. Možete li nam pomoći povodom toga ili ne možete?

SVEDOK ZOGAJ: Mogu odgovoriti. Bio je, bio je štab OVK, ali su srpske snage kasnije ušle.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je slučajno poznato da je za kontakte sa predstavnicima OVK u selu, u selu Dragobilju, bilo jedno istureno predstavništvo Verifikacione misije i Diplomatske posmatračke misije na Kosovu? Da li ste znali za to? To je bilo pre rata.

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Ne znam za to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Na stranici sedmoj, u verziji vaše izjave koju ja posedujem, na sredini, pre nego što počnete da nabrajate imena, kažete sledeće, to je srednji pasus: "Od 13 do 19 časova lagano smo napredovali u konvoju. Policija je usmeravala stanovništvo u dva pravca. Jedan pravac je bio ka Mališevi i Orahovcu, a druga kolona ljudi kojoj smo se i mi priključili je išla u pravcu Blaca i Suve Reke." Citiram ovaj pasus da biste znali da će moje sledeće pitanje biti o tome. A odnosi se na sledeću rečenicu: "U tom trenutku saznali smo o drugim ljudima u selu Belanica koje je policija pobila, uključujući i..." i tada nabrajate. I ponovo kažete da to niste videli već čuli. Čuli ste to od drugih ljudi. Da li je tako ili nije?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Časni Sude, dopustite mi da, dopustite mi da kažem nešto o, dopustite mi da kažem nešto o ličnom iskustvu, jer mi to zaobilazimo. Dopustite mi da govorim.

SUDIJA KVON: Razumemo da imate dosta toga da nam kažete, ali molim vas, imajte na umu da imamo vašu izjavu i da smo je pročitali. Molim vas pridržavajte se pitanja. Bolje ćemo napredovati sa jednostavnim odgovorima. Pitanje je da li ste videli ta ubistva ili ste za njih čuli.

SVEDOK ZOGAJ: Prvo ubistvo koje sam video je bilo ubistvo Agima Bitićija (Agim Bytyci) iz sela Nišora (Nishor), bio je mentalno zaostao. Policija ga je ubila a, vi ste taj koji je izdao naređenje za to.

SUDIJA MEJ: Gospodine Zogaj, nemojte komentarisati. Ovde ste da biste pružili dokaze. Recite nam šta ste videli i čuli. Postavljeno vam je pitanje o selu Belanica i rečeno je da ste za to čuli. U vašoj izjavi, naveli ste imena pobijenih tamo. Ono što možete da nam kažete je kako ste vi čuli za ta ubistva, pod kojim okolnostima.

SVEDOK ZOGAJ: Tokom proterivanja, dok su policija, vojska i paravojne formacije ulazile u selo, ubile su, odmah, 73-godišnjeg Izeta Hodžu (Izet Hoxha). Sreo sam njegovu ženu Bahtišahu (Bah-tishahe) koja mi je to rekla. Blizu radnje koja se zvala "Vatra",

ležala su četiri tela koja nisu identifikovana. Tokom puta u Tumičinu (Temeqine) jedan 40-godišnjak je bio unakažen, video sam leš vlastitim očima. Bilo je to telo muškarca. A dok sam boravio u selu, takođe sam čuo za pogibiju od granatiranja Nazlije Kraeziju (Nazlie Kryeziu) i njene kćerke, 11 godina stare Drite Kraeziju (Drita Kryeziu) koje su bile izbeglice iz sela Retimlje (Reti) u opštini Orahovac. To su samo neka od ubistava za koja znam, a bilo ih je mnogo, mnogo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Suština mog pitanja je, i očekivao sam odgovor sa da ili ne, a to što ste opisali nije nešto što ste videli već ono što ste čuli i saznali od drugih. Da li je tako ili nije?

SUDIJA MEJ: To je rekao. Nema potrebe da se ponavlja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Na stranici devetoj pri kraju prvog što smo čuli na početku sažetka iz vašeg svedočenja, kaže se, citiram: "U Kukešu sam narednih dana čuo od ljudi koji su doputovali iz Belanice da je 1. i 2. aprila 1999. godine, kao posledica akcije srpske policije tih dana, ubijeno do 150 ljudi." To cela rečenica od tačke do tačke. "Ja sam čuo od drugih ljudi." Još jednom ono o čemu svedočite nije ono što ste sami videli već nešto što ste čuli od drugih ljudi. Da li je tako ili nije?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Da, tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Postoji i vaša druga izjava koja je pomenuta na početku i na nju ću se samo kratko osvrnuti jer je neznatno drukčija od prethodne. U trećem paragrafu kažete, na početku te rečenice: "Prema mojoj proceni, u Belanici je 1. aprila 1999. godine bilo oko 80.000 ljudi." U vašoj prvoj izjavi napisali ste da ste videli na hiljade ljudi. Pa rekli ste u početku na hiljade ljudi, a u drugoj izjavi, koja svedoči o istom događaju, ste povećali broj na 80.000 ljudi. Da li imate objašnjenje za to? Zašto postoji tako velika razlika između vaše prve i druge izjave koje se odnose na isti događaj?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Da, reći ću vam. Od početka maja 1998. godine, prvi talas izbeglica prispeo je u Belanicu iz Drenice i Orahovca, dok od 20. marta 1999. godine, a imam dane, sate, vreme kada su pristigli, mesta iz kojih su došli, šta su izjavili, do 29, 30. i 31. marta 1999. godine, broj je narastao na 80.000. A posedujem dokaze i sve je ovde. Sve ostalo je spaljeno. Takođe posedujem fotografije datirane 28. i 29. mart 1999. godine na kojima se vide izbeglice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nisam vas to pitao. Pitao sam vas zašto se toliko razlikuju vaše izjave o istom događaju. U jednoj kažete na hiljade, a u drugoj 80.000. Pa da li možete to objasniti ili ne? Ako je ovo što ste upravo rekli objašnjenje, onda neka tako ostane. Neka to bude vaše objašnjenje. Dovoljno je jasno. Zatim, na kraju prve stranice vaše druge izjave govorite o drugom događaju. I neću da sada o tome govorim jer to nije predmet mog pitanja, već ću samo citirati rečenicu o kojoj bih želeo da vas pitam. Rekli ste: "Video sam vlastitim očima kao međunarodni novinar i kao novinar OVK.". Pitanje je sledeće: da li ste vi, zapravo, bili novinar OVK?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Ne, ja nisam bio novinar OVK. Bio sam novinar lista "Rilindja" i sve beleške pripadaju "Rilindji". I ovo, ova zabeleška od 5. maja 1998. godine najbolje pokazuje kako je srpska policija učvrstila svoj položaj u selu Dulje i šta su radili albanskom stanovništvu. To je na pola stranice i sadrži tri fotografije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Moje pitanje je da li ste bili i novinar OVK, s obzirom da ste ovde napisali da...

SUDIJA MEJ: Negirao je to. On je to negirao. Čuli ste šta je rekao. Da li ste, da bi nama bilo jasnije, bili stalno zaposleni u listu "Rilindja" ili ste im povremeno slali članke?

SVEDOK ZOGAJ: Od 1996. godine, posedujem dokaze za to, stalno sam radio za "Rilindju". Ukoliko želite, predočiću vam.

SUDIJA KVN: Gospodine Zogaj, zašto ste dodali frazu "Ne kao novinar OVK"? Šta pod tim podrazumevate?

SVEDOK ZOGAJ: Naprosto zato da pokažem da mi nismo bili u mogućnosti da idemo na područja koja je kontrolisala srpska policija i vojska već samo na područja pod kontrolom OVK.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sjajan odgovor. Kad već pomenuste "Rilindju", kada ste zapravo radili za "Rilindju"? U kom periodu? Od kada do kada? Otprilike.

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Da, veoma se dobro sećam. Od 20. juna 1996. godine do dan-danas. I verovatno ću pre umreti nego napustiti "Rilindju".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je "Rilindja" štampana redovno sve vreme dok ste vi radili za nju? Da li je redovno izlazila?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Ne, nedeljom nije. Dešavalo se da ste vi lično osujetili njen izlazak. Vi lično ste u mnogo navrata obustavili izlaženje "Rilindje".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Moje pitanje je da li je "Rilindja" izlazila redovno sve vreme? Koliko puta nije izašla i na osnovu kojih razloga?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Ne mogu odgovoriti koliko puta, ljudi u upravi to znaju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali vi ste stalno zaposleni novinar. Da li tvrdite da je "Rilindja" bila zabranjivana nekoliko puta? Da li je to to što tvrdite, da su pojedini primerci bili zabranjivani?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Vi ste ih zabranili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Moje pitanje je da li tvrdite da su izvesni primerci "Rilindje" bili zabranjivani?

SUDIJA MEJ: Rekao je da jesu i dodao je da ste ih vi zabranjivali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, razumem to. Ja tvrdim da niko nije zabranio objavljivanje štampe na Kosovu. Moje sledeće pitanje: Da li je moguće kupiti različite primerke štampe na albanskom jeziku skoro na svakom uglu? U Prištini, na primer?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Samo u četvrtima naseljenim Srbima nije bilo moguće kupiti ih, na drugim mestima da. U to vreme kad sam ja počeo da radim, "Rilindja" se zvala "Bujku", zato što je 1990. godine, ne samo "Rilindja", već i ostali albanski mediji su bili zatvoreni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa kako ste onda radili u zatvorenoj "Rilindji" od 1996. godine do rata ako je bila zatvorena? Kako je moguće da ste radili tada?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Sa izdavanjem "Rilindje" je nastavljeno nakon što su dobijene neke konkretne dozvole. Inače, prema vašem hiru, vaša policija i vaša vojska su mogli u svako doba da je zabrane. Nametnuta je cenzura novinarima i tek nakon odobrenja cenzure, bilo je odobreno da dopru do čitalaca. Srpska policija me pretukla nekoliko puta samo zbog toga što sam novinar.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Prvi put čujem da je postojala cenzura. Kako se to obavljalo? Ko je to radio? Kakva vrsta cenzure? Ko je bio zadužen da obavlja cenzuru?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Ne shvatam kako uopšte možete da kažete da vi prvi put čujete sada za cenzuru kada su sva naređenja dolazila od vas, počevši od osnovnih škola do univerziteta, od masovnog trovanja više od 7.232 učenika. Nama nije bilo dozvoljeno da pišemo o tome, o istini, ali mi smo našli načina da to uradimo, da se suprotstavimo neprijatelju. To je istina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Vi ne svedočite o jednonacionalnom trovanju sada, već o drugim događajima. Malo pre ste rekli da je "Rilindja" izlazila svakodnevno osim nedeljom. Da li to znači da su vaše novine bile cenzurisane svakog dana pre štampanja? Da li ste to tvrdili?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Časni Sude, imam obavezu da

odgovorim na to jer sam i ja jedan od otrovanih 23. marta 1990. godine. I do danas trpim posledice.

SUDIJA MEJ: Pomozite nam u vezi sa cenzurisanjem novina. Dajte nam sliku o tome koliko često se to dešavalo, kako i koliko brojeva je zabranjeno? Možete li nam dati grubu skicu o tome?

SVEDOK ZOGAJ: Nisam u mogućnosti da vam saopštim precizne podatke jer se to dešavalo u nekoliko navrata. Na kraju tokom NATO bombardovanja protiv Srba ili Slovena, sve novine su zabranjene, a stotine ljudi je proganjano i tučeno od strane optuženog.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Možete li reći bar ovo: za sve godine vašeg rada u "Rilindji", za sve te godine, koliko brojeva "Rilindje" je bilo zabranjeno? Dajte nam bar grubu procenu.

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Nisam kompetentan da odgovorim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je kao novinaru poznato da na osnovu zakona Jugoslavije i Republike Srbije, da je cenzura koju pominjete bila nezakonita i nemoguća?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Bilo je moguće po vama. Novine nisu štampane na vreme kao i nekoliko brojeva.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Desilo se sa nekoliko brojeva za nekoliko godina. Ja tvrdim da nije ni sa nekoliko brojeva, ali to verovatno danas ne možemo da ustanovimo. Vratićemo se na vašu izjavu. Vi na strani tri vaše druge izjave ponovo se vraćate na ono što u stvari i predstavlja suštinu jer kažete: "Na dan 30. marta 1999. godine lično sam video 44 oklopna vozila srpske policije i vojske koji su stigli iz Crnog Luga (Carralluke) kao pojačanje već postojećim jedinicama", sačekajte samo da vam pročitam citat. "Odatle, kao i sa položaja koje su imali u Crnom Lugu u opštini Mališevo pucali su u pravcu sela Trpeza (Terpeze) i Ldrovac (Lladroc), Senik (Senik) i Banja, takođe i Dragobilje. Jedinice su gađale

ova sela dok su bila u pokretu.” Dakle, vi govorite o pojačanju koje je dolazilo snagama vojske i policije i o borbama koje su se vodile na području ca centrom u Dragobilju gde je bio štab OVK. Da li iz ovoga što govorite vi jasno prikazujete sukobe između snaga odbrane države i terorističke OVK. Da ili ne?

SUDIJA MEJ: Ne možete postavljati pitanja na taj način jer ako postavljate na taj način, znate da ćete dobiti odgovor u kojem će se negirati da su to organizacije koje ste vi opisali. Prema tome, ovo je gubitak vremena. Ako želite da pitate da li je bilo sukoba uradite to, ali nema svrhe da pravite govor.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je poznato da je američki predstavnik za Balkan Robert Gelbart (Robert Gelbard) definisao OVK kao terorističku organizaciju februara 1998. godine?

SUDIJA MEJ: Nije pitanje za ovog svedoka kako je on to definisao. Molim vas, pomozite nam kod sledećeg. Da li je bilo sukoba u periodu o kojem govorite kada kažete da srpska policija i vojska, da ste ih vi videli kako dolaze kao pojačanje snagama u Mališevu i pucaju u pravcu koji ste opisali dok ste se kretali? To je ono što ste rekli u svojoj izjavi.

SVEDOK ZOGAJ: Da, to je tačno. Oni nisu pucali u pravcu boraca OVK već su pucali na civilne ciljeve i tu je bilo žrtava od raketiranja, od granatiranja i to je istina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ako je to što kažete istina, kako onda piše na kraju te strane OVK, evo citiram svaku reč: “OVK je imala položaje u selima kao što su Blace, Galuša (Galusha), i pokrivali su tri sela, Pećane, Slapužane (Slapuzane), Semetište (Semetište). Pored toga, i u Dobrom Dolu i na planini Milanović u opštini Suva Reka, u Dragobilju”, dakle ponovo Dragobilje “i Gajrak u opštini Mališevo.” Dakle, upravo vi ovde govorite o položajima OVK na područjima za koja kažete da je vojska pucala na civile. Vi ste naveli ovo i pominjete ponovo Dragobilje u ovom setu sela o

kome govorite u celoj oblasti u kojoj su se nalazili položaji OVK. A potom u pasusu: "OVK je imala položaje...", itd. Zar vas to ne demantuje, sve što ste rekli? Vaša sopstvena izjava.

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Ja mogu da odgovorim samo za Mališevo jer je ovde reč o prostoru koji obuhvata veliku udaljenost, nekoliko kilometara. Možemo da kažemo ono što sam rekao već ranije. Položaji OVK nisu napadani, napadano je civilno stanovništvo i to sa udaljenosti. A kada je reč o drugim delovima opštine Suva Reka koje sam pomenuo, nisam spominjao imena sela jer ih nisam znao. Tačno je da je OVK bila tamo i da se borila da zaštiti civilno stanovništvo oko deset dana, ali je bilo nemoguće odbraniti područje poznato kao Pagaruše (Pagarushe), oko Dragobilja i Crne Vrane. Srpska policija i paravojne snage su ušle, opljačkale i spalile sve što je bilo albansko, a na kraju se celo stanovništvo sklonilo u Belanicu. Dakle, to je cela priča.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro znači, vi tvrdite sada u ovome što ste neposredno sada rekli, da se OVK borila da zaštiti civile. Tako ste rekli, a maločas ste rekli vojska i policija nije napadala OVK. Da li to znači iz vaše izjave da je OVK pucala na vojsku i policiju koja nije napadala OVK?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Zar mislite da je trebalo da puste da ih ubiju, da je samo trebalo stajati sa strane i pustiti da Albanci budu ubijeni? Zato je OVK štitila civilno stanovništvo. Samo je srpska vojska i policija ubijala civilno stanovništvo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I nije napadala OVK, to je ono što vi tvrdite. Da ili ne?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Stanovništvo se našlo na udaru napada tenkovima i topovima. Nakon toga u igru je ušla OVK.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, dovoljno ste objasnili tu logiku ratovanja. Da se vratimo na vaš profesionalni rad. Pošto kažete da ste stvari posmatrali kao međunarodni novinar, za koju ste vi međunarodnu novinu radili?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Ne radi se o međunarodnoj novi-

ni, rekao sam da sam član Međunarodnog udruženja novinara sa sedištem u Briselu. Evo, ovde je moja pres kartica, to nije novina, to je iskaznica. Evo, međunarodna pres kartica.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, znači niste radili ni za jednu međunarodnu novinu, nezavisno od vaše kartice, ja vas pitam da li ste radili za neku međunarodnu novinu?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Nisam radio za nikakvu međunarodnu novinu. Ja sam član Međunarodnog udruženja novinara, a radio sam za "Rilindju". Mislim da Međunarodno udruženje novinara brine za prava novinara i "Rilindja" je član tog udruženja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne osporavam to, samo sam vas pitao da li ste radili za neku međunarodnu novinu i dobio odgovor. Nema potrebe da se dalje objašnjava. Napisali ste da ste bili u Komisiji kriznog štaba, u kom svojstvu ste bili u komisiji kriznog štaba. Da li kao član OVK ili ne?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Vi stalno govorite o OVK, a nikad ne spominjete svoje vlastite snage. Ja ne mogu na to odgovoriti.

SUDIJA MEJ: Ne raspravljajte se. Ignorišite komentar. Pitanje je o komisiji i u kom svojstvu ste bili član komisije. Da li ste ili niste bili u bilo kom svojstvu član komisije?

SVEDOK ZOGAJ: Kakvo svojstvo, kakva komisija. Kao novinar ja imam dužnost prema svojoj domovini da odlazim na krizna područja.

SUDIJA MEJ: U vašoj izjavi se pominje da se predviđalo da će mnogo ljudi doći u Belanicu. I zatim kažete: "Formirali smo komisiju Kriznog saveta Belanice, koja je trebalo da pronađe utočište za te ljude." Ima tu još naznaka, ali, zasada, nas zanima jeste li vi bili tamo u toj komisiji u nekom svojstvu ili ste tamo pokušavali pomoći?

SVEDOK ZOGAJ: Samo sam pokušavao da pomognem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste napisali da ste davali uputstva meštanima. Na osnovu čega ste davali uputstva meštanima?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Ne sećam se da sam to napisao, ali u selu je postojala komisija koja je stvorena kako bi se pružio smeštaj tim ljudima koji su došli i ja sam jednostavno pratio događaje koji su se dešavali, pisao sam o tome u novinama i to su moji članci za "Rilindju".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, to znači da ste vi u toj komisiji bili u svojstvu nekog dobrovoljca, koliko razumem. Oni su vas primili kao dobrovoljnog člana komisije.

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Svi su se međusobno pomagali. Da ta komisija nije bila osnovana da se pomogne onima koji su bili u nevolji, kao što to mi kažemo na Kosovu, hoću da kažem da je ta komisija bila veoma potrebna. Kad je neko u nevolji, onda mu treba pomoći ako je to moguće, ako nije moguće onda, u slučaju ljudi koji su bili proterani oni su ostali vani na kiši, na snegu bez hrane i to im se dogodilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vidim, pisali ste o tome kako vam je saobraćajna policija pomagala. Na strani sedam pred kraj: "Nakon 15 minuta vozila saobraćajne policije su nas otpratila do centra Prizrena" i tako dalje. Izgleda da vam je saobraćajna policija više pomogla nego ta vaša komisija. Je li to tako ili nije? S obzirom da vi kažete da ste davali uputstva da treba da uđu u vozila, da izađu iz vozila i tako dalje.

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Gde je ta saobraćajna policija bila? U kom mestu?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Evo, u vašoj izjavi koja vas je pratila do Prizrena, pomogla vam da dođete do Prizrena. To ste vi u izjavi.

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Kao što sam napisao u svojoj izjavi, ja ću to jasno reći. Nakon što nas je policija proterala silom iz Belanice, pri tom su ubijali ljude, tukli ljude na putu u selu Ljubište

(Lubishte), uveče nas je zaustavila saobraćajna policija. Rekli su nam, prvo su nas pitali odakle smo. Mi smo bili u prvom vozilu u konvoju i rekli smo im da dolazimo iz Belanice. Policija i paravojska i drugi u dvorištu policijske stanice u Ljubištu su pevali četničke pesme. Saobraćajna policija nam je rekla: "S obzirom da dolazite iz Belanice, a mnogo vas je, morate ovde malo pričekati, a odavde ćemo vas otpratiti do puta za Žur kako biste otišli u Albaniju." Ja sam ovom sudu već rekao da sam zahvalan tom policajcu, tim policajcima zato jer nam drugi nisu pružili nikakvu pomoć, ali ne možete ipak reći da je ta policija pomogla više od seoske komisije. To jednostavno ne možete reći. To nije istina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vi ste tu u poziciji da kažete šta je istina, a šta nije. Pošto ste novinar i pošto ste pratili događaje pomno, da li vam je poznato 29. marta 1999. godine, kada su na lokalnom putu između opštine Suve Reke i Orahovca, u selu Raštanu na teritoriji vaše opštine, dakle Suve Reke, albanski teroristi pucali na pripadnike policije koji su se nalazili u službenom vozilu tipa "GAZ"? To je bilo 20. marta 1999. godine. Dakle, pre nego što je počeo rat? Da li vam je poznat taj događaj?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Rat je tada već započeo, i kao što kažete, zaista je moglo biti ljudi ubijenih od srpske policije. A vi ste to poricali. Nikada niste objavili u medijima da je bilo poginulih kod Reštana ili na drugim mestima i tačno je da je moglo biti ljudi...

SUDIJA MEJ: Malo se udaljavamo od teme. Gospodine Miloševiću, već vam je isteklo sat vremena. Ukoliko imate još jedno pitanje, možete ga postaviti, ako ne, onda je ovo kraj ispitivanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa ja imam još mnogo pitanja, ali mislim da ste deo tog vremena koje ste ograničili na jedan sat upotrebili i vi, a deo za nepotrebno objašnjenje i sam svedok. Smatram da biste mogli da mi produžite ovo vreme koje inače ste prilično škrtodredili.

SUDIJA MEJ: Imali ste na raspolaganju više od sat vremena za to. Da li želite postaviti još jedno pitanje?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Želim, kako da ne želim. Dakle, o ovome ne znate ništa iako ste novinar. A da li vam je poznat bilo koji slučaj na teritoriji vaše opštine Suva Reka, o zločinima koje je OVK počinila?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Šta se desilo?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nad Srbima, Albancima i ostalim stanovništvom?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: A zašto ne govorite o ubistvima koje ste sami počinili?

SUDIJA MEJ: Ne, to nije odgovor. To nije odgovor na pitanje. Postavljeno vam je pitanje da li su vam poznati zločini koje je OVK počinila u opštini Suva Reka. Kakav je vaš odgovor na to pitanje? Kakav je vaš odgovor?

SVEDOK ZOGAJ: Nije mi poznat nijedan takav slučaj.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Tapušковиću.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala. Ja bih samo da pokušam razjasniti par činjenica za koje smatram da su ostale nerazjašnjene, imajući u vidu samo pismenu izjavu. Gospodine Zogaj, kada ste davali svoj iskaz kako vidim po ovom zapisniku počeli ste od 20. marta 1999. godine. Je li tako?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Da, tačno je.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: I kada ste malopre o svemu tome govorili, prvo ste pomenuli 11.30 h, pa ste onda rekli, ono što ste malopre odgovorili gospodinu Miloševiću, da je prvi napad počeo u 12.20 h i naveli ste sela. Dakle, 20. marta, ne 25. marta 1999. godine su bili ti napadi na sela. Kako ste ovde kazali i to vrlo precizno u 12.20 h. Je li tako?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Nije tačno, niste to dobro shvatili, 20. marta 1999. godine u 12.30 h, a 25. marta 1999. godine je došlo do masakra u Suvoj Reci, tada je stotine ljudi ubijeno. A od 1998. godine do 1999. godine, ubijeno je 522 ljudi u Suvoj Reci. Vi ste to pomešali.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Gospodine Zogaj, ja vas nisam to pitao, verujte. Ja imam upravo pred sobom vaš iskaz. 20. marta 1999. godine i sad precizno navodite 20. marta 1999. godine šta se desilo u 11.30, pa onda šta je bilo u 12.20 i da su počeli prvi napadi. To ste već objašnjavali kao odgovor na, a i tako piše, da ili ne?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Da, to je bilo tog dana.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Dakle, 20. a ne 25? Hvala.

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: 20. marta, rekao sam na samom početku, i reći ću još jednom. To se dogodilo 20. marta. Nemojte me zbunjivati.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Nemam uopšte nameru da vas zbunim. U prvom pasusu te vaše izjave ste naveli veliki broj sela. Pomenuli ste da su tog dana srpske snage napale na desetine sela i mnoge ste i naveli. Jesu li to sva mesta koja su bila pod zaštitom i kontrolom OVK?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Ta sela bila su napadnuta i naravno, tamo je bila OVK. No, na kraju sva sela su spalili varvari, kriminalci. To je istina. Posedujem fotografije spaljenih kuća, uništenih džamija, koje su uništile srpska vojska i policija. To se ne može zaoobići. To je istina. A viđeno je i od strane misije OEBS-a, neposredno nakon rata 12. juna 1999. godine.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Molim vas da se bavimo ovim stvarima koje pišu u vašem iskazu. Završio bih ovu temu sledećim: rekli ste vezano za 20. mart, pa tek posle toga prelazite na 25. mart, da je došlo do artiljerijskih napada, da je OVK bila

opkoljena od strane srpskih snaga, da su tada upotrebili avione, i da je to takođe bilo 20. marta 1999. godine, sudeći po vašoj izjavi.

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Nisam rekao 20. marta. Pogledajte bolje, rekao sam, u periodu dok je tamo boravila misija OEBS-a. Sve je tu zapisano. Ja sam, takođe, zapisao i broj tih projektila od 1,5 metara, kao i godinu proizvodnje.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: U svakom slučaju pre 25. Sve to je bilo pre 25. marta?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Ne, ovo se dogodilo 28. 28. se to dogodilo.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Jeste, upravo tako. I time bih završio. Danas je prvi put da ste pomenuli 28. mart. 28. mart. I avioni su danas prvi put pomenuti. Kako to objašnjavate?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Nije prvi put. Pominjao sam to i ranije. Pominjao sam to i ranije.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Časne sudije, ja neću insistirati. Posedujete njegov raniji iskaz i time bih završio prvi deo. Sada druga izjava, samo jedan detalj. To je drugi iskaz koji je dat 12. i 18. juna 2001. godine i to 1, 2, 3, 4, 5. pasus engleske verzije. Ovde ste kazali da je 1998. i 1999. godine, tako piše u vašoj izjavi, bilo izbeglica u vašem selu sa područja Drenice. Je li to tačno?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Da, i iz sela Lapušnika (Lapushnik), Vukovca (Vukovc), Orlata (Arlat) i drugih. Mogu sve poimence da nabrojim.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Koliko izbeglica je bilo 1998. godine?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Od jedne stotine do nekoliko stotina. Svi su oni izbeglice. Svi su izbeglice. Bez obzira na broj, jedan ili dvoje, svi su izbeglice.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Koliko je ljudi tada napustilo Drenicu? Slažem se. Pod čijom kontrolom je bila Drenica 1998. godine? Da li je cela Drenica bila pod kontrolom OVK?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Ne, zato što Drenica nije 100 ili 200 metara. Drenica je prostrano područje i OVK nikako nije mogla kontrolisati celo područje. Imajući u vidu da su tamo srpske snage bile prisutne godinama. Ne samo jedan dan nego godina. I Komorane (Komaran) su bili pod kontrolom srpske policije i vojske. Ljude su uvek tukli, bilo je mnogo pljačke, ja sam bio jedan od tih. Mene je policija odvela 1994. godine i bio sam u pritvoru.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Mene interesuje samo jedno, mene interesuje, 1998. godine je bilo izbeglica koje su došle u vaše salo. Da li je i tada zbog sukoba koji su postojali između OVK i Vojske Jugoslavije i policije došlo do pomeranja ljudi u mirnije krajeve ili ne? I s tim bih završio.

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Niko nije bio u Komoranima. Tamo su bili samo srpski tenkovi, vojska, policija i paravojne formacije. Ljudi su morali otići u mirnija područja i potražiti utočište. Ako želite da potvrdim da li su ljudi otišli ili ne, dozvolite mi da vam kažem šta se dogodilo ranije, ne samo tog konkretnog dana. Jer ako vas ne interesuje, onda ni mene ne interesuje. Molim vas, časni Sude...

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Gospodine, molim vas, mene to sasvim sigurno interesuje, ali ovde se bavimo samo vašim iskazom. Ja ne mogu da vas pitam o stvarima koje nisu sadržane u vašem iskazu. Ja vam se zahvaljujem. Hvala, časne sudije.

SUDIJA MEJ: Ima li dodatnih pitanja?

DODATNO ISPITIVANJE: TUŽILAC ROMANO

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da, jedno pitanje. Gospodine Zogaj, u vašoj drugoj izjavi kažete da je zbog granatiranja nekoliko

sela, stanovništvo od 20. marta 1999. godine bežalo prema Belanici. Želim da nešto razjasnim. Jesu li seljaci pobjegli zbog napada granatiranja i akcija srpskih snaga ili su seljaci pobjegli zbog naknadnih borbi između srpskih snaga i OVK koja je branila selo?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Rekli ste 20. marta, civilno stanovništvo nije otišlo 20. marta, nego od 20. marta nadalje ljudi su počeli da dolaze u Belanicu zato jer je tamo bilo mirnije. Celo to područje bilo je u plamenu. Bilo je ubijanja, pljačke, srpska policija i vojska išle su od sela do sela u oklopnim vozilima.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gospodine Zogaj, treba mi jasan odgovor. Između ova dva scenarija koja sam rekla, prvo da su bežali zbog napada i poteza srpskih snaga ili drugo da su bežali pred borbama između srpskih snaga i OVK. Recite mi iz kog razloga su oni pobjegli?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: U Belanici 1. aprila nije bilo OVK, nikakvih položaja OVK tamo nije bilo ni ranije. Nikada. To mogu potvrditi uz punu odgovornost.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gospodine Zogaj, vi ne razumete moje pitanje. Vi u vašoj izjavi kažete da je od 20. marta nadalje došlo do napada na izvestan broj sela i da su seljani počeli da beže prema Belanici. Mene zanima iz kog razloga su seljani bežali prema Belanici. Da li zato jer su se bojali? Da li su bežali pred borbama ili su bežali zbog napada na njih?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: U početku, u martu izvestan broj civila napustio je Suvu Reku 25. marta 1999. godine, odmah nakon početka bombardovanja NATO-pakta, bombardovanja srpskih ciljeva na Kosovu i Jugoslaviji. Civilno stanovništvo u Suvoj Reci nalazilo se u groznoj situaciji od ranih jutarnjih časova nadalje. To se nastavilo danima. Drugi svedoci su takođe već o tome svedočili. I oni su od toga dana bežali u Belanicu.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Molim vas da se koncentrišete na moje pitanje. Iz kog razloga su seljani otišli i bežali u Belanicu? Čega su se oni bojali? Napada, ili borbi između OVK i srpskih sna-

ga?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Razlog je bio taj što su se oni našli na udaru napada, zbog toga su potražili utočište u našem selu. A OVK nas je štitila i oni nisu mogli braniti svoje položaje pa su se taktički povukli u druga sela i tako je došlo do toga da se stanovništvo u centru Belanice našlo na udaru napada srpske policije i vojske.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Moje poslednje pitanje. Rekli ste da su se oni našli na udaru stalnih napada. Ko je izvodio te napade?

SVEDOK ZOGAJ – ODGOVOR: Civilno stanovništvo stalno je bilo meta napada srpske policije i vojske, od 11 sati 1. aprila 1999. godina i nadalje situacija je bila veoma teška.

TUŽILAC ROMANO: Nemam više pitanja.

SVEDOK ZOGAJ: Hvala.

SUDIJA MEJ: Gospodine Zogaj, ovim ste završili vaše svedočenje. Hvala vam što ste došli u Međunarodni sud i svedočili. Možete ići. Napravićemo pauzu od pola sata.

SVEDOK ZOGAJ: Hvala vama.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Molim vas ustanite. Neka svedok položi zakletvu.

SVEDOK: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA MEJ: Hvala lepo, izvolite seći.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC ROMANO

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gospodine Kući, molim vas, recite Sudu vaše puno ime i prezime? Stavite slušalice.

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Razumem engleski. Zovem se Osman Kući (Osman Kuqi).

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Kada ste rođeni, gospodine Kući?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Rođen sam 1966. godine u Suvoj Reci.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: U kojoj opštini se nalazi Suva Reka?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Suva Reka je opština, a pripada prizrenskom regionu.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li ste vi Albanac?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Šta ste po zanimanju?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Ja sam prevodilac sa engleskog na albanski.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gospodine Kući, predstavnici Tužilaštva su razgovarali sa vama 27. maja i vi ste tada dali izjavu. Da li je to tačno?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: A sa vama su takođe razgovarali 14. juna 2001. godine i vi ste tada dali drugu izjavu. Da li je to tačno?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: 3. februara 2002. godine ste bili na sastanku sa predstavnicima Tužilaštva i nadležnim službenikom Suda i na tom sastanku ste dobili kopiju obe izjave na albanskom jeziku. Da li je to tačno?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: I vi ste imali mogućnost da pogledate te izjave i da potvrdite da je sadržaj izjave istinit?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gospodine Kući, da bi se ispravile razlike između vaše dve izjave, možete li pojasniti Sudu kojeg dana ste napustili Kosovo, 27. marta ili 27. aprila 1999. godine?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: 28. marta 1999. godine. Bila je nedelja.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: 1999. godine?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: 1999. godine.

TUŽILAC ROMANO: Hvala. Ja bih htela da se izjava uvede kao dokazni materijal.

sekretar: Časni Sude, ovo će biti dokazni materijal broj 109.

TUŽILAC ROMANO: Hvala. Rezime svedočenja: svedok je radio kao...

SUDIJA MEJ: Gospodin Vladimirov (Wladimiroff) je ustao.

PRIJATELJ SUDA VLADIMIROV: Hvala. Časni Sude, da, imam jedno vrlo kratko pitanje da bi se pojasnilo. Da li su dodaci deo izjave koja je uvedena ili nisu?

SUDIJA MEJ: Praksa je bila da se to uvodi zajedno sa izjavom.

PRIJATELJ SUDA VLADIMIROV: Nisam bio siguran da li je to tako. Hvala vam lepo.

SUDIJA MEJ: Izvolite.

TUŽILAC ROMANO: Da. Dakle, rezime svedočenja ovog svedoka je: svedok Kući je radio za Diplomatsku posmatračku misiju na

Kosovu i misiju OEBS-a, Verifikacionu misiju na Kosovu u Suvoj Reci kao prevodilac od novembra 1998. do marta 1999. godine. Tokom tog perioda video je nekoliko sela oko Suve Reke koja su bila razorena. Nedugo zatim, OEBS se evakuisao iz Suve Reke, to je bilo 18. ili 19. marta 1999. godine. Svedok je video vojna vozila i opremu u tom području. Živeo je blizu hotela "Balkan" koji su srpske snage koristile kao svoj štab. On je gledao pripadnike Vojske Jugoslavije u zelenim maskirnim uniformama i takođe pripadnike MUP-a u maskirnim uniformama 27. i 28. marta 1999. godine, svedok i mnogi drugi su prisiljeni da napuste svoje domove. MUP im je rekao da imaju pet minuta da napuste domove ili će biti ubijeni. Konvoj automobila i traktora je formiran u Suvoj Reci i oni su krenuli u pravcu Albanije preko Prizrena. Usput je svedok video kako kuće gore. Video je jedan broj srpskih kontrolnih punktova i srpsku policiju kako patrolira duž konvoja i pljačka ljude. Uniformisani policajci su pretili da će ubiti svedoka ukoliko policiji ne da novac. Svedok je takođe video kako policija krađe vozila i prisiljava ljude da nastave peške. Srpska policija mu je rekla da ide u Albaniju, da je to njegova zemlja. Na albanskoj granici, svedok je morao da preda svoje dokumente i takođe registarske tablice vozila. To je sve.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kada ste završili fakultet?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Nisam pohađao Univerzitet nego Višu pedagošku školu u Prizrenu.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, zamolili su vas da uključite mikrofona. Proverite da li je uključen.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, da, uključen je, gori ova lampica na njemu. Nisam čuo odgovor, rekli ste da ste završili Višu pedagošku školu u Prizrenu?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koje godine?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: 1988. U stvari, 1987. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A posle toga ste sve vreme bili u Suvoj Reci. Osim ovog kratkog boravka u Sloveniji, sve vreme ste živeli u Suvoj Reci?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Da. U Sloveniji i za vreme dok sam služio vojni rok.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kažete da ste vi i vaša braća od 1990. do 1998. godine držali radnju u Suvoj Reci, a da ste kasnije otvorili kafić?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali je to što je bilo vezano za vaše poslovanje i u radnji kasnije sa tim kafeom što ste radili funkcionisalo normalno?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Ne. Nije normalno. U prilično teškoj situaciji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A u čemu je bila težina te situacije? Držali ste radnju, posle toga kafe, šta je bilo teško u toj situaciji?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Teškoće su bile rezultat administrativne uprave u to vreme, porezi, finansijska policija, sve to je stvaralo probleme ljudima koji su bili u maloj privredi, kao što smo bili moja braća i ja. I nismo mogli da radimo normalno zato što je administracija u to vreme pred nas stavljala čitav niz prepreka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali, dobro, koliko razumem vi ste ipak radili sve to vreme?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Radili smo onoliko koliko smo mogli da bismo preživeli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je slučaj sa svakim ko drži radnju ili bilo kakav drugi posao. A da li ste vi imali neki, kako bih rekao, poseban problem koji nisu svi drugi u zemlji imali kada je reč o porezima i finansijskim inspekcijama koje vrše kontrolu finansijskog poslovanja? Da li ste vi imali neke posebne probleme?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Da. Naši problemi su uglavnom imali veze sa porezima i inspekcijama finansijske policije, vrlo često su oni tražili da ih podmićujemo i mi smo to morali da radimo. A policija koja se nalazila smeštena u obližnjem hotelu dolazila je i često uzimala robu koju nije plaćala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je bilo takvih radnji i kafea koje su držali Srbi ili su to držali samo Albanci?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: U tom području nije bilo radnji koje su držali Srbi, bila je samo moja radnja i ja mogu samo o njoj da govorim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ni za jednu drugu ne znate?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Mene nisu interesovale druge radnje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, nećemo se onda na tome dalje zadržavati. Kada ste počeli da radite za diplomatsku misiju na Kosovu?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Kao što sam rekao u mojoj izjavi, to je bilo 1998. godine. Oktobar ili novembar 1998.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, ali kasnije ste počeli da radite za OEBS-ovu misiju, a koliko ste dugo radili za diplomatsku misiju, pre nego što ste počeli da radite za misiju OEBS-a?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Nakon dva meseca, diplomatska misija je bila transformisana u misiju OEBS-a na Kosovu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste ta dva meseca radili za američku diplomatsku posmatračku misiju? Je li tako?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kasnije, kada se ona integrisala u OEBS-ovu misiju, da li ste i dalje nastavili da radite za taj američki deo posmatračke misije?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Kada je integrisana u OEBS, nije postojao više američki deo, postojao je samo OEBS, misija OEBS-a.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U ovoj američkoj posmatračkoj misiji u kojoj ste radili pre OEBS-a, da li ste vi bili jedini prevodilac ili je bilo još Albanaca koji su radili kao prevodioci u toj misiji?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: U Suvoj Reci je bilo oko 25 prevodilaca.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Skrećem pažnju tehničkoj službi da se meni na prevodu meša albanski prevod i srpski prevod. Čujem i jedan i drugi zajedno, pa verovatno je neki problem sa tehnikom. Taj se problem ranije nije pojavljivao, odnosno nije se dosad uopšte pojavljivao.

SUDIJA MEJ: Molim vas vidite da li se to može popraviti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja ću da pratim dalje i videću šta je ovde na broju šest na srpskom prevodu. Dobro, nastavićemo dalje, pretpostavljam da će tehnika to da ispravi. Da li ste vi prevodili kada su članovi američke posmatračke misije imali kontakte sa predstavnicima OVK?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Ne. Nikada nisam imao nikakve sastanke sa OVK u tom svojstvu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste kasnije, dok ste bili zaposleni u Verifikacionoj misiji, prevodili na nekom sastanku na kome su predstavnici Verifikacione misije razgovarali sa predstavnicima OVK?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste ikad sreli u svojstvu zaposlenog u Diplomatskoj posmatračkoj misiji na Kosovu

ili u svojstvu zaposlenog u Verifikacionoj misiji neke predstavnike OVK?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Da. Videli smo pripadnike OVK prilikom naših patrola.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li su onda predstavnici tih misija s njima razgovarali ili ne?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Da. Ponekad su razgovarali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači da ste i vi prevodili?

SUDIJA MEJ: Gospodine Kući, jeste li čuli prevodioca, molim vas da se približite mikrofonu.

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Da. Prevodili smo kada je bilo potrebno i za pripadnike OVK i pripadnike jugoslovenske vojske ili policije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A koliko ste često prevodili za pripadnike OVK dok ste radili sa američkom Diplomatskom posmatračkom misijom na Kosovu?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Koliko se sećam, dva puta, i to su bili kratki sastanci, sastanci na ulici, to nisu bili zvanični sastanci.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A na šta su se odnosili ti razgovori na tim kratkim sastancima za koje kažete da nisu bili zvanični?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Nisam kompetentan da govorim o razgovorima koji su se vodili jer ja nisam zvaničnik koji bi mogao da objasni o čemu su bili ti razgovori.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ja vas pitam o čemu su razgovori jer su se odvijali posredstvom vas, dakle vi ste fizički morali da čujete i jednu i drugu stranu da biste im prevodili?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Da. Mi jesmo, zaista, prevodili za obe strane, ali nismo ovlašćeni da prenosimo sadržaj onoga što je rečeno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Mej, molim objašnjenje da li je svedok obavezan da ovde kaže ono što zna ili ima pravo da zadrži za sebe? Budući da se zakleo ovde da će govoriti istinu.

SUDIJA MEJ: Gospodine Kući, kada kažete da nemate ovlašćenje da kažete šta je rečeno tokom tih razgovora, na šta mislite? Da li je to nešto što ste vi potpisali kada ste se pridružili misiji OEBS-a, recite nam kakva su vaša ovlašćenja, o čemu je reč?

SVEDOK KUĆI: Mislim da je suština razgovora, dakle sadržaj razgovora o kojima ja nisam vodio beleške nešto o čemu mogu da govore predstavnici OEBS-a. Ja nisam potpisao ništa gde bi se reklo da ja neću da govorim i da ne mogu da govorim o tome, ali mislim da nisam pozvan da govorim o sadržaju razgovora između predstavnika OEBS-a i predstavnika OVK.

SUDIJA MEJ: Da li vam je iko rekao da ne treba da govorite o tom razgovoru?

SVEDOK KUĆI: Ne.

SUDIJA MEJ: Da li je postojalo neko opšte pravilo u OEBS-u da prevodioci ne treba da govore o razgovorima koje su prevodili? Da li je postojala neka stavka o poverljivosti?

SVEDOK KUĆI: Normalno, mi smo morali da čuvamo poverljivost onoga što je rečeno.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA MEJ: Gospodine Rajnefeld (Ryneveld), možete li nam vi pomoći kad je ovo u pitanju. Da li vi znate da li u OEBS-u postoji takva politika?

TUŽILAC RAJNEFELD: Da budem savršeno iskren, ja ne znam ni za kakvu politiku osim za opšta pravila o poverljivosti na koja se

poziva ovaj svedok. Čini mi se, međutim, da je svedok doveden da svedoči i ja ne znam da li postoji ikakvo pravilo koje bi tražilo od svedoka da kaže ono što bi mogao da kaže, posebno u ovom slučaju kada je reč o razgovoru koji nije bio zvanični sastanak, tako da Tužilaštvo zaista ne zna šta bi moglo u ovom trenutku da kaže. S druge strane, ja ne mogu da govorim u ime OEBS-a, osim da pomenem opšta pravila o poverljivosti. U svakom slučaju, kada je neko doveden da svedoči pred ovaj Sud, osim ukoliko se radi o pravilu 70, na Sudu je da odluči da li je potrebno da se otkrije priroda tih razgovora.

SUDIJA ROBINSON: Svakako, ako je reč o svedočenju koje bi se ticalo nekih bezbednosnih pitanja, onda bi sam OEBS bio zainteresovan za poverljivost takve informacije.

TUŽILAC RAJNEFELD: Svakako, časni Sude. A pošto ja ne znam o čemu je reč u tom razgovoru, to se ne pominje u izjavi, nisam u poziciji da pomognem Veću u vezi s tim, osim da kažem da mi nije poznato da postoji bilo šta konkretno što bi zabranilo svedoku da svedoči o pitanjima koja mu Sud odobri da odgovori.

SUDIJA MEJ: Hvala.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA MEJ: Gospodine Kući, saslušaćemo vaš iskaz. Vi ste ovde došli da govorite istinu i mi smatramo da ta obaveza ima prevagu nad bilo kakvom opštom obavezom poverljivosti. No, ukoliko se pitanja budu ticala bezbednosti, na bilo koji način ili bezbednosti OEBS-a ili nečeg sličnog, onda ćemo razmotriti da možda naložimo da se takvo pitanje ne postavi. Mi znamo da ste vi rekli da niste pravili beleške tokom razgovora. Ako možete da se setite šta je tada rečeno, recite nam. Ako ne možete da se setite, recite da se ne možete setiti. No, molim vas da učinite sve što možete da odgovarate na pitanja kad su ona relevantna i kad ste u stanju na njih odgovoriti.

SVEDOK KUĆI: Pa mogu reći da je OEBS imao sastanke, da je objavio svoj izveštaj koji je javan, a sastanci gde sam ja prevodio bili su samo kratki susreti, na primer na ulici kad bi se pripadnici OEBS-a sastajali sa predstavnicima OVK. I onda bi oni pitali kakva je situacija, da li je sve u redu, da li je bilo pucnjave i slično. Na primer: "Danas je prošao srpski konvoj, vojska i policija, u tom i tom smeru" ili "Gde je razmeštena jugoslovenska vojska". I onda bi odatle išli dalje.

SUDIJA MEJ: Znači, ukratko, to su bili kratki razgovori, najviše o razmeštaju trupa i snaga, te vrste tema?

SVEDOK KUĆI: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, vi tvrdite da u ta dva razgovora koje ste pomenuli sadržina se isključivo odnosila na srpsku stranu. Da li je ikakvih razgovora bilo i da li se bilo kakav deo sadržine tih razgovora odnosio na stranu samog sagovornika, dakle OVK?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Da li biste možda mogli razjasniti pitanje, molim vas?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Shvatio sam da ste objasnili da se sadržina razgovora, dakle pitanja i odgovori između vaših poslodavaca i predstavnika OVK, odnosila isključivo na informacije koje se tiču srpske strane. Je li tako?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Ne. Bilo je i razgovara sa pripadnicima OVK, između pripadnika OVK i jugoslovenske vojske na kontrolnim punktovima kada bi konvoj humanitarne pomoći morao proći, a OEBS bi takve konvoje proveravao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali ja govorim o ovim razgovorima koje ste vi pomenuli. Šta je bila sadržina onog dela tih razgovora koji se odnosio na OVK, a ne na kretanja konvoja srpske vojske i policije?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Sadržaj razgovora bio je, na primer,

kakva je situacija, ima li pucnjave, ima li problema. To su bili razgovori koje smo imali, i sa OVK i sa pripadnicima srpskih snaga. Radilo se uglavnom o tome da pripadnici Misije postavljaju pitanja pripadnicima OVK o tome kakva je situacija u njihovom području i odakle dolazi pucnjava ako je pucnjave bilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li se iz ovoga što vi kažete može zaključiti da su pripadnici Misije pripadnicima OVK koje su sretali postavljali samo pitanja koja su se odnosila na srpske snage ili i ona koja su se odnosila na njihove snage?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Oni su pitali pripadnike OVK da li je bilo pucnjave, ali to bi pitanje postavljali i srpskim snagama, i njih bi pitali da li je bilo pucnjave. Znači, slična pitanja postavljali bi obema stranama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ko su bili ljudi za koje ste vi prevodili u Diplomatskoj posmatračkoj misiji na Kosovu? Vi ste se upoznali s njima, mesecima ste s njima radili, ko su bili ti ljudi?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Moram reći da je i u Diplomatskoj posmatračkoj misiji i u OEBS-u bilo mnogo ljudi i ja ne mogu da se setim njihovih imena.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa pretpostavljam da ste radili sa istim ljudima to vreme za koje ste radili ili možda to nije tačno?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Nismo uvek radili sa jednom osobom, sa jednim timom. Timovi su se menjali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A koliko ste dugo radili sa istim timom?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Obično bismo radili tri dana sa jednim timom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Tri dana, valjda možete da ustanovite ko su ti ljudi. Da li možete da kažete nešto o tome, ko su ti ljudi?

SUDIJA MEJ: A zašto je to relevantno?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Relevantnost će pokazati moja dalja pitanja.

SUDIJA MEJ: Dobro, postavite onda ta dalja pitanja kako biste pokazali relevantnost.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li su ti ljudi bili civilna ili vojna lica?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Ti ljudi bili su civili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se to što kažete da su bili civili odnosi i na Diplomatsku posmatračku misiju i na Verifikacionu misiju na Kosovu?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Da, svi ljudi koje sam ja sreo bili su civili. I ja se nisam raspitivao o njihovoj struci.

TUŽILAC RAJNEFELD: Časni Sude...

SUDIJA MEJ: Da, gospodine Rajnefeld?

TUŽILAC RAJNEFELD: Časni Sude, kad je reč o pitanju koje ste mi ranije postavili, iako sam ja izneo jedan opšti stav, ja ipak moram reći da je ova linija ispitivanja potpuno van izjave, jer se u izjavi tek usput spominje njegov posao. Prema tome, ovde se sad raspravlja o stvarima zbog kojih ta izjava nije uvrštena u dokazni materijal. Ja, naravno, ostavljam sve u rukama Suda. Međutim, želim za potrebe zapisnika da konstatujem da u izjavi ne stoji ništa o radu tog svedoka za Diplomatsku posmatračku misiju i OEBS. Ja ostavljam, naravno, to u rukama Suda, ali mislim da moram to da spomenem.

SUDIJA MEJ: Da, mi smo dozvolili postavljanje pitanja zato jer je svedok tamo radio. Međutim, do sada se tu nije pojavilo ništa relevantno. Izvolite, gospodine Miloševiću. Molim vas da imate na umu da morate pokazati relevantnost za ovo o čemu govorite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Nesumnjivo da je svedok naveo u svojoj izjavi da je radio za američku Diplomatsku posmatračku misiju na Kosovu, a posle toga za Verifikacionu misiju na Kosovu. Mislim da su dosadašnja ispitivanja svedoka, posebno generala Drevjenkijeviča, potpukovnika Caglinskog i drugih ukazala na relevantnost sadržine rada Verifikacione misije, na prisustvo velikog broja vojnih lica u misiji i mnogo drugih elemenata koji su ukazivali na to da je deo aktivnosti Verifikacione misije bio usmeren na pripreme za NATO agresiju. Pa ja, pošto je svedok radio u misiji, postavljam...

SUDIJA MEJ: Ne, ne. O tome se može raspravljati. Vi vaše tvrdnje možete izneti kasnije. Ovaj svedok je rekao da je radio za civile.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Vi ste rekli da ste se sa pripadnicima OVK sreli samo na ulici, sretali samo na ulici. Gde ste se sretali s njima? Da li možete to preciznije da odredite? Šta znači to ulica?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Da, na ulici. Znači, ne radi se o tome da smo se mi šetkali okolo, nego u selima gde bi se nalazile grupe OVK, tamo gde su bili različiti kontrolni punktovi, baš kao što ih je imala i policija, na mestima koja je kontrolisala policija i vojska. Tako da je na ulazu u selo postojao kontrolni punkt sa dva vojnika OVK, i na takav način bi se susreli sa tim ljudima, tako bismo došli do njih.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I kad biste ušli u selo, da li ste onda razgovarali sa nekim predstavnicima OVK?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Nisam imao prilike da razgovaram sa komandantima OVK.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja sam razumeo kad ste rekli da ste se dva puta našli u tim razgovorima između vaših poslodavaca i OVK, da je to bilo za vreme kad ste radili za američku Diplomatsku posmatračku misiju. Je li tako?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Ne. To je bilo sa OEBS-om. Kada sam radio za američku Diplomatsku posmatračku misiju nisam imao prilike da razgovaram sa pripadnicima OVK.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Idemo dalje na vašu izjavu. U trećem pasusu, na prvoj strani, na samom kraju, pošto opisujete, inače, kakve su boje uniforme vojske i policije, vi kažete: "Nikada nisam bio u prilici da vidim ambleme na njihovim ramenima." Da li to mogu da shvatim da vi niste bili s njima ni u kakvom bliskom kontaktu, s obzirom da upotrebljavate reč "nikada"? Niste mogli da vidite, to znači da se nijednom niste našli sa vojskom ili policijom u bliskom kontaktu iz koga je moguće videti ambleme na njihovim ramenima?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Vi govorite o srpskoj vojsci i policiji, zar ne?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, da, govorim o ovome u vašoj izjavi. Dakle, nikad niste bili s njima u nekom kontaktu u kome biste mogli da vidite ambleme na njihovim ramenima?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Da, za vreme mog rada sa OEBS-om bio sam u blizini. Srpska policija nosila je plave kamuflažne maskirne uniforme.

SUDIJA MEJ: Pitanje se odnosi na nešto drugo. Prešli smo na nešto drugo. Gospodine Kući, optuženi vas sada pita o tome što stoji u vašoj izjavi, da kad je OEBS otišao, da su srpske snage napredovale i ušle u Suvu Reku i da ste tada mogli videti u gradu razne jedinice. Rekli ste da su vojnici nosili zelene maskirne uniforme, a MUP plave maskirne uniforme, ali u izjavi stoji da nikada niste mogli videti oznake koje su nosili na rukavima. Da li je to tačno?

SVEDOK KUĆI: Da, upravo to sam želeo da razjasnim. Kada sam radio za OEBS, bili smo u bliskom kontaktu sa njima i tada sam mogao da vidim šta nose na rukavima. Međutim, nakon odlaska misije OEBS-a, bilo je sasvim normalno da nisam mogao da im priđem blizu i promatrao sam ih iz moje kuće. Prema tome, tada sam

mogao videti i razlikovati policijsku od vojne uniforme, ali nisam bio dovoljno blizu da vidim nešto drugo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U trećem pasusu, na prvoj strani ove druge izjave vi kažete, citiraću celu rečenicu: "Takođe želim da kažem da mi je rečeno da se, kada OEBS napusti Kosovo, sakrijem da me srpska policija ne bi uhapsila, te da iz tog razloga nisam nikad izlazio iz svog stana." Ko vam je rekao da se sakrijete da vas ne bi uhapsila srpska policija? Kažete da vam je rečeno. Ko vam je to rekao?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Vođa OEBS-a, misije OEBS-a u Suvoj Reci je to rekao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste čak dalje rekli da ste bili svesni da mogu da vas ubiju. Međutim, iz vaše izjave proizilazi da ste vi bili u kontaktu sa policijom, da vas niko nije uhapsio i da vas niko nije povredio. Je li tako ili nije?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Nakon odlaska misije postalo je očito da prevodioci koji su radili za OEBS mogu biti izloženi opasnosti. Meni lično niko nije našao, ali drugi su možda i ubijeni. Kao što sam i naveo u mojoj izjavi, meni su pretili neposredno pre nego što sam prešao granicu, uperili su u mene pušku i mogu reći da sam se tada našao vrlo blizu smrti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, ali cela vaša izjava koja se tiče odlaska, prelaska granice itd., govori o nekoliko kontakata koje ste imali sa policijom, pa vas niko nije uhapsio, iako su oni znali da ste vi radili u OEBS-u. Je li to tako ili nije?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Ja ne znam koliko je to jasno. Kada sam napustio svoju kuću, pa sve do trenutka dok sam stigao tamo ja, naravno, nisam znao da li svi policajci znaju da sam ja radio za OEBS ili ne. Možda i nisu. Ja sam bio u konvoju u kome su bili drugi ljudi koji su odlazili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da idemo onda dalje, pošto je jasno da vam se nije desilo ništa. Uostalom, to i ne tvrdite.

Imate pred kraj prve stranice, treći pasus odozdo, ove druge izjave, da ste putovali do Kukeša sa jednom osobom, sa ženom, koja vam je ispričala da je stanovnicima sela rečeno da idu u Albaniju, tako piše. Policija je zadržala neke ljude u selu, postrojili su ih kod škole i pogubili. I onda kaže "Ona nije videla pogubljenje". Dakle, osoba nije videla pogubljenje koje vam je ispričala. Dakle, vi ste čuli o nekom pogubljenju od osobe koja ni sama nije svedok tog pogubljenja, jer ga nije videla. Je li tako ili ne?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Kao što to tamo i piše, ona je bila tamo, pomogla nam je. Htela je da je prevezemo našim traktorom. Rekla je da su oni zadržali sve muškarce i opisala je da su ih poređali za pogubljenje. Dakle, jednostavno pokušavam reći da je ona otišla, da ih ona nije videla, i ja ih isto nisam video.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, to sam i hteo da čujem. Rekli ste onda pred kraj, vaša izjava je kratka, na početku druge strane: "Policija i vojska nas nisu pratile, sem što smo na našem putu videli policijske automobile, ništa se nije desilo dok smo stigli u Prizren." A poslednja rečenica u vašoj izjavi glasi: "Prešli smo, a da nas nisu vređali niti maltretirali." Je li to tako?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Pa zapravo, ja i moja porodica nismo fizički zlostavljani. Na putu za Prizren videli smo srpsku policiju i civile, Srbe, civile koji su velikom brzinom vozili u suprotnom smeru. Kao što sam rekao, negde u blizini Prizrena su nas vređali i spomenuo sam te tačne reči. Vikali su: "Odlazite! Nikad se nećete vratiti! Hteli ste da vam NATO pomogne. Neka vam NATO sad pomogne", i slične uvrede.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste rekli u poslednjoj rečenici: "Prešli smo, a da nas nisu vređali niti maltretirali"...

SUDIJA MEJ: To se odnosi na granicu. Ta se izjava odnosi na situaciju na granici. Ali, pre toga, u izjavi, on opisuje razne incidente. Na primer, bio im je potreban novac. Da li je to tačno?

SVEDOK KUĆI: Da. To je tačno. Nekoliko metara pre granice gde je konvoj zaustavljen, jer svi nisu mogli brzo preći preko granice, to je bio dugi konvoj. Dakle, dok smo čekali u konvoju, dvojica policajaca uperili su svoje pištolje u mene i zatražili od mene da im predam novac. Rekli su mi da im moram predati novac ili će me ubiti, i ja sam im predao novac. Ista stvar dogodila se i mom bratu. I njemu su uperili pištolj u grudi i oduzeli mu novac. Ja smatram da se tu radi o nečem jako ozbiljnom i jako teškoj uvredi. Ne znam kako bih to mogao drukčije kvalifikovati.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja citiram vašu izjavu, kad vas pitam, a ovo što vi tvrdite da vam se navodno desilo, naravno da bi bilo teško, ako bi bila istina. Ja pokušavam da utvrdim u unakrsnom ispitivanju šta je istina od onoga što govorite. Recite, da li sam ja dobro razumeo da ste vi napisali negde, sad ne mogu da nađem, da ste vi bili nastavnik jedno vreme pre nego što ste počeli da se bavite ovim drugim poslom?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gde ste bili nastavnik?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: U Suvoj Reci.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A u kojoj školi ste radili u Suvoj Reci? U osnovnoj, u srednjoj? Kojoj školi?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Osnovnoj.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kako se zvala škola?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Škola se zvala Osnovna škola "7. mart" u Suvoj Reci.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A koliko je bilo nastavnika u toj školi?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Ne znam tačan broj, ali bilo ih je negde oko 50, 60.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koliko učenika?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa je li bilo hiljadu ili osam stotina ili hiljadu i po?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Pa negde osamsto do hiljadu.

SUDIJA MEJ: U redu, čuli smo sada dovoljno o obrazovanju. Ali obrazovanje nije bio deo izjave ovog svedoka, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovaj svedok je rekao da je radio kao nastavnik. Pa pošto je radio kao nastavnik, a pošto je ovde pitanje obrazovanja kod nekih svedoka vrlo sporno, samo sam hteo da ustanovim, dakle, da je radio u osnovnoj školi u kojoj je bilo oko 800 đaka i pedesetak nastavnika. Mislim da je to takođe relevantno. Ali ići ćemo onda dalje. Neću se vraćati na pitanje obrazovanja. Kome ste sve davali izjave?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: O kojoj izjavi sada govorite?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: O ovakvim izjavama koje se tiču događaja o kojima svedočite u ove svrhe u koje svedočite, kome ste sve davali izjave?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Ljudima koji rade za Sud, naravno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali ja imam podatak da vi pre nego što ste dali izjavu istražitelju koji radi za ovu instituciju da ste dali izjavu 10. aprila 1999. godine ljudima iz Međunarodne krizne grupe. Ovo je izjava od 10. aprila 1999. godine.

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Ne mogu da se setim da sam dao bilo kakvu izjavu Međunarodnoj kriznoj grupi. To mora da je neka greška.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja imam to zabeleženo iz papira koji su mi dostupni. Vi ste tri puta davali izjavu. Je li tako?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Izjave koje sam dao su izjave date predstavnicima ovog međunarodnog suda. Nije mi pozna-

to da sam se ikada sreo sa predstavnicima Međunarodne krizne grupe.

TUŽILAC ROMANO: Časni Sude, svedok se možda ne seća institucije kojoj je dao izjavu, ali on jeste dao izjavu u Tirani Međunarodnoj kriznoj grupi. Ja imam ovde te izjave i to je takođe obelodanjeno optuženom i prijateljima Suda.

SUDIJA MEJ: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala vam. Dva puta ste davali izjave predstavnicima Međunarodne krizne grupe. Ni u jednoj od tih izjava vi niste pomenuli da je policija krala automobile u Žuru (Zhur) i to ste prvi put pomenuli tek u ovom razgovoru 14. juna 2001. godine. Zašto ranije niste pominjali te pojave, ako su se one zaista dogodile?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: To se jeste zaista dogodilo. Moguće je da kada sam davao prvu izjavu nije mi sve palo na pamet, a u drugoj izjavi sam dodao još neke detalje kojih sam se mogao setiti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali, kao što vidite, u obe ove izjave vam to, po vašoj definiciji da vam nije palo na pamet, nije palo na pamet.

SUDIJA MEJ: To je njegov odgovor. Nije mu palo na pamet.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. S obzirom da ste vi radili za Verifikacionu misiju, a pre toga za Diplomatsku posmatračku misiju dakle, bili ste nesumnjivo jedan od najinformisanijih ljudi koji kada je reč o albanskom stanovništvu u tom kraju raspolaže odgovarajućim informacijama, da li vam je poznat događaj od 21. marta 1999. godine kad su između 18 časova, to jest između 14.40 i 15.00, a posle između 18.00 i 20.00 časova albanski teroristi otvarali vatru na pripadnike policije u vašoj opštini u selu Raštane (Rastani)? Da li vam je poznat taj događaj?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Ne, 21. marta sam, bez sumnje, bio kod kuće jer je OEBS otišao koliko se sećam 12. marta, a posle toga ja nisam više izlazio na ulicu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali ste komunicirali valjda sa nekim i takvi događaji bi trebalo da se čuju. To je u vašoj neposrednoj blizini. Znači ništa ne znate o tome, je li to vaš odgovor?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Ne, ja nisam čuo za to, jer to što ste vi pomenuli je jako udaljeno od moje kuće, to selo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je poznato takođe u vašoj opštini i istog tog dana u selu Movljane (Movlane) da su kumulativnim raketama ispaljenim iz ručnog lansera takođe pripadnici OVK pogodili objekat policije? Da li ste za to čuli, istog tog dana, istog tog 21. marta 1999. godine?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Ne, iz svoje kuće sam možda čuo pušcanu vatru u tom području, a ne znam ništa o tom konkretnom slučaju koji ste pomenuli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta znači to da ste možda čuli? Čuli ste ili niste čuli?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Mogu reći da sam čuo pušcanu vatru, ali ne znam odakle je dolazila ni ko je pucao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, da li sad znate za jedan događaj u samoj Suvoj Reci, dakle, 22. marta 1999. godine u 14.30 u Suvoj Reci u ulici Cara Dušana broj 46a, albanski teroristi su ušli u prodavnicu "Balkan-Belt", inače "Balkan-Belt" Suva Reka poznato preduzeće, i sa više hitaca ubili Bogdana Lazića iz sela Sopina (Sopine) u Suvoj Reci 22. marta, u 14.30? Dakle, neposredno pored vas. Da li znate za taj događaj?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Rekao sam da nakon 12. marta nisam napuštao kuću sve do onog datuma kada sam prešao granicu u Albaniju. Prema tome, nisam ništa video, takve događaje nisam video niti sam išta čuo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste išta čuli za ubistvo Elšanija Šećirija (Elshan Sheqiri) rođenog 1937. godine u selu Pećane (Pecane) u opštini Suva Reka? Da li ste za njega čuli?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Ne, nisam poznavao tu osobu i nisam čuo za taj incident.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste čuli za ime Kući Namilja (Kuci Namil) iz Suve Reke?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Možete li, molim vas, ponoviti pitanje, nisam dobro čuo ime.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ime je Kući Namilj.

SUDIJA MEJ: A koje je pitanje?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa pitanje je da li je čuo za njega pošto je on iz Suve Reke, jer je i on ubijen?

SUDIJA MEJ: Da li ste čuli za tog čoveka?

SVEDOK KUĆI: Ne, to ime Namilj mi nije poznato, nikada nisam čuo za njega.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste čuli za ubistvo policajca Slobodana Petkova u selu Pećane u vašoj opštini, takođe Suvoj Reci?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Ne, nisam čuo za to.

SUDIJA MEJ: Da li znate bilo šta o ovim stvarima koje se pred vas iznose?

SVEDOK KUĆI: Ne, nisam čuo ni za jedan od tih događaja.

SUDIJA MEJ: Vi ste dakle boravili u svom stanu od odlaska OEBS-a, to kažete?

SVEDOK KUĆI: Da.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, vaše vreme je skoro isteklo. Dozvoliću vam da postavite još jedno pitanje ako želite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Imam jednu ispravku, jer mi je bio zamrljan ovaj deo imena, nije u pitanju Kući Namilj nego Kući Ćamil (Kuci Qamil). Da li ste čuli, on je iz Suve Reke? Da li ste čuli za Kući Ćamila, dakle zove se Kući Ćamil?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Čuo sam za taj slučaj nakon što sam se vratio iz Albanije. U to vreme nisam ništa čuo o tome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je poznato da je od početka 1998. godine, pa dakle do početka rata 24. marta 1999. godine, za sve vreme dok ste vi bili tamo, da li vam je poznato da je najviše Albanaca ubijeno od strane OVK? Da li znate za ime Barjaktari Bafti (Barjaktari Bafti) iz Budakova (Budakove) koji je ubijen u septembru 1998. godine?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Ne, nikada nisam čuo ni za jedno od tih imena i ni za jedan od tih incidenata koje ste pomenuli.

SUDIJA MEJ: U redu, vi ste imali svoje ekstra pitanje. Gospodine Tapušковиću, da li imate pitanje za ovog svedoka?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Još jedno pitanje, molim. Ja ovde imam 20 imena Albanaca iz opštine Suva Reka koje su pobili teroristi OVK. Da li vi znate i za jednog Albanca kojeg je ubila OVK na području vaše opštine? Da li želite da vam pročitam ovih 20 imena?

SUDIJA MEJ: Ne. Da li možete odgovoriti na to pitanje? Dakle, pitanje je da li ste čuli i za jednog Albanca kojeg je ubila OVK u vašoj opštini?

SVEDOK KUĆI: Ne, nisam čuo ni za jednog.

SUDIJA MEJ: U redu. Izvolite, gospodine Tapušковиću.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Nemamo pitanja. Hvala.

DODATNO ISPITIVANJE: TUŽILAC ROMANO

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Samo jedno pitanje. Gospodine Kući, kada ste opisivali razgovor osoblja KVM sa predstavnicima OVK pri kojem ste vi bili prisutni, možete li pojasniti da li je tokom razgovora bilo kakvih indikacija da KVM pomaže pripadnicima OVK tako što bi im rekli gde su položaju VJ ili MUP-a?

SVEDOK KUĆI – ODGOVOR: Ne, dok sam ja bio prisutan, moj utisak je da je misija OEBS-a bila nepristrasna i neutralna.

TUŽILAC ROMANO: Nemam više pitanja.

SUDIJA MEJ: Gospodine Kući, ovim je završeno vaše svedočenje. Hvala vam što ste došli na Međunarodni sud da svedočite. Možete ići.

SVEDOK KUĆI: Hvala vam.

TUŽILAC RAJNEFELD: Ukoliko se Sud slaže, Tužilaštvo poziva Hadiju Fazliu (Hadije Fazliu).

SUDIJA MEJ: Dok čekamo svedoka, gospodine Rajnefeld, možemo li se pozabaviti nekim administrativnim pitanjima? Mislim na saslušanja koja treba da obavimo ove nedelje. Sutra ćemo zasedati od 9.30 do 16 časova. U petak će biti nekih promena u rasporedu koje su neophodne zbog izmenjenih okolnosti. Zasedaćemo od 9 do 13 časova, ili možda nešto malo duže od toga. Mislim da je važno da svi budu upoznati sa tim. Sledeća stvar kojom sam hteo da se pozabavim su izjave svedoka. Nisam siguran da mi imamo izjavu broj 12 sa liste za 16. april, to je Aferdita Hajrize (Aferdita Hajrize), ali možda i grešim. Možete li, molim vas, da to proverite?

TUŽILAC RAJNEFELD: Svakako, časni Sude. Mislim da smo mi tu izjavu ovom sudu dostavili juče kroz regularne kanale dostavljanja. Mogu li još samo da ukažem, časni Sude, dok čekamo da se svedok dovede, da bi dokazni predmet 83, strana pet, mogao biti od pomoći, da nam može pomoći da vidimo selo odakle je svedok. Isto važi i za dokazni predmet broj četiri, mapu broj 11.

SUDIJA MEJ: Stigao je svedok.

TUŽILAC RAJNEFELD: Da.

SUDIJA MEJ: Neka svedok položi zakletvu.

SVEDOK: Svečano se zaklinjem da ću govoriti istinu, samo istinu i ništa osim istine.

SUDIJA MEJ: Hvala. Izvolite sestii.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC RAJNEFELD

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Molim vas, recite Sudu vaše puno ime i prezime.

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Hadije Fazliu.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Vi ste Albanka islamske veroispovesti, neudata?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: U kojem mestu ste boravili 1999. godine?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: U Turićevcu (Turiqeve).

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Uputite nas, molim vas, gde se to selo nalazi? Koje je najbliže mesto?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Srbica (Skenderai) i Klina (Kline) su otprilike na podjednakoju udaljenosti.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Dobro. Neka se svedoku pokaže predmet broj 83 na stranici pet. Kad vam pomoćnik pokaže mapu, videćete je i na ekranu, međutim, molim vas da koristite marker. Locirajte vaše selo, to će pomoći Sudu, ako pogledate stranicu pet, desnu kolonu pod brojem 14 otprilike oko šest centimetara levo od toga. Možete li to označiti? Hvala. Sada ste označili mesto gde se ukrštaju putevi, koje se zove Turićevac, zar ne?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Turićevac.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Hvala. To je opština Srbica?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Par pitanja samo: ako sam dobro shvatio, vi ste tamo živeli celog svog života?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Šta ste po zanimanju?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Radila sam u knjižari.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Hvala. Vi ste dali izjavu istražiteljima Tužilaštva 21. oktobra 2001. godine?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: I zatim, 4. februara 2002. godine dobili ste vašu izjavu prevedenu na albanski jezik?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li ste tom prilikom izjavili predstavniku Suda da je vaša izjava u celosti verodostojna?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD: Hvala. Časni Sude, molim da se izjava uvede u dokazni materijal. Dok sačekamo podelu izjave, ukazaću na to da smo kopiju nacрта izjave obezbedili i za prevodioce, a verujem da i Sud poseduje primerak. Ako dopustite, pročitao bih izjavu.

SUDIJA MEJ: Sačekajte prvo da dobijete dokazni broj, gospodine Rajnefeld.

TUŽILAC RAJNEFELD: Izvinjavam se.

sekretar: Dokazni predmet broj 110, časni Sude.

TUŽILAC RAJNEFELD: Hvala. Svedokinja u svojoj izjavi kaže da njeno selo ima otprilike sto kuća i oko 1.000 stanovnika. Nalazi se na 12 kilometara od Srbice i 13 kilometara od Kline. Ona ukazuje da je OVK imala svoj štab u selu, u školi. Kada je NATO bombardovanje počelo, brojne izbeglice iz Prekaza (Prekaz) su već izbegle u Turićevac. Opisuje kako su 26. marta 1999. godine u otprilike devet časova, srpske snage počele da granatiraju Turićevac iz pravca Bročne (Buroje). Seljani i izbeglice, uključujući i svedokinju, u konvoju su krenuli ka Tušilju (Tushile), takođe u opštini Srbica, gde su se sklonile mnoge izbeglice. Srpske snage su okupirale Tušilje 29. marta 1999. godine oko osam sati. Došli su iz oba pravca i Kline i Srbice. Policija je stigla prva, pešadija, i pucali su iz oružja, a sledila ih je vojska na tenkovima i ostala vozila. U 10 sati policija i vojska su počele da usmeravaju izbeglice ka Klini. U prolazu kroz Tušilje, više od 1.500 muškaraca je odvojeno od svojih porodica i poslato u Srbicu gde su ih srpske snage ispitivale u lokalnoj školi. Žene, deca i starci su produžili ka Klini, prolazeći pokraj vojnika u tenkovima i oklopnim vozilima. Na putu ka Klini, svedokinja je sa familijom napustila konvoj i uputila se ka svom selu. Mada je selo bilo spaljeno i razrušeno, ostali su u porodičnoj kući naredna dva dana. Mnogo drugih izbeglica je došlo u selo, i 1. aprila 1999. godine policija je došla u civilnim kolima koja su ukrali od kosovskih Albanaca. Ubili su troje ljudi u selu, a ostatak poslali prema Klini u konvoju koji je brojao više od hiljadu ljudi. Duž puta, svedokinja je videla leševe muškaraca i starijih dečaka i spaljena sela. Nakon što su prenoćili i nastavili, 2. aprila 1999. godine njena grupa je pristigla u Klinu. Policija u Klini ih je ukrkala u kamione kojima su upravljali Romi i uputila ka selu Volujak (Vulljake). Tenkovi i ljudstvo su bili duž puta za Volujak, pa su odatle pešačili do

Đakovice (Gjakova). Policija nije zaustavljala izbeglice, ali su nadzirani na kontrolnim punktovima duž puta. Kada je konvoj pristigao u Đakovicu, prolazeći periferijom svedokinja je videla kako gore delovi grada, videla je oštećene i uništene radnje. Njena grupa je sledila ostale izbeglice iz Đakovice, pretpostavljajući da oni znaju prečicu do granice. Nisu bili snabdeveni ni hranom ni vodom, a svedokinja je čula da je devojka koja je izdvojena iz konvoja verovatno maltretirana i silovana. 4. aprila 1999. godine, izbeglice su napustile Đakovicu i krenule ka graničnom prelazu Čafe i Prušit (Qafe i Prushit). Tamo je uočila prisustvo srpskih snaga na putu od Đakovice ka granici, i srpske snage su rekle izbeglicama da je ta oblast sa obe strane puta minirana i da treba da požure ka granici jer bi NATO mogao napasti. Da bi stigli do granice, izbeglice su morale da se penju uz brdo, ostavljajući starije i bolesne za sobom. To je izvod iz izjave. Ja nemam više pitanja.

SUDIJA MEJ: Hvala. Napravićemo pauzu, a unakrsno ispitivanje će biti posle pauze.

TUŽILAC RAJNEFELD: Hvala. Mogli bismo takođe, na početku sledeće sesije, da razmotrimo nakratko pitanje broja svedoka?

SUDIJA MEJ: Da. Svakako. Gospođo Fazliu, idemo na pauzu sada. Vi ne smete ni sa kim pričati o svom svedočenju sve dok se ono ne okonča, čak ni sa članovima Tužilaštva. Molim vas dođite u 14.30 h.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Izvolite sest. A sada sledi odluka Pretresnog veća o sredstvima koja optuženi ima na raspolaganju da vodi svoju odbranu. Proceduralni kontekst je sledeći. Optuženi se u više navrata žalio da nema na raspolaganju sredstva kako bi vodio svoju odbranu. Nakon što su prijatelji suda 27. februara 2002. godine podneli podnesak o odgovarajućim sredstvima za odbranu optuženog, Pretresno veće je 6. marta 2002. godine naložilo Sekretarijatu da

podnese izveštaj o sredstvima koja stoje na raspolaganju optuženom. Taj izveštaj podnesen je 18. marta 2002. godine i o njemu je raspravljano na javnoj sednici 10. aprila 2002. godine. Tada su i optuženi i prijatelji Suda izneli razne opservacije u vezi sa time koliko su takve stvari adekvatne. Član 21. Statuta određuje izvesna minimalna sredstva na koja optuženi koji se pojavljuju pred ovim sudom imaju pravo. Ona uključuju pravo na odgovarajuće vreme i sredstva za pripremu odbrane. Pretresno veće je proučilo izveštaj Sekretarijata o sredstvima koja su stavljena na raspolaganje optuženom i uverilo se da se preduzimaju svi mogući napori da se optuženom pomogne. Pre svega, kao opšti princip, moram reći da se prema optuženom postupa na isti način kao i prema svim drugim optuženima. Sve izmene tog režima o kojima je odlučio Sekretarijat napravljene su zato da bi mu se pomoglo u svetlu činjenice da on želi da se sam brani. Prvo, i suprotno ponavljanim tvrdnjama optuženog, on nije u izolaciji. Njemu je dopušteno da se druži sa drugim pritvorenicima u pritvorskoj jedinici i da prima posete u skladu sa standardnim procedurama. Kao rezultat toga, optuženi redovno prima posete pripadnika svoje porodice i predstavnika raznih organizacija. Kada je reč o režimu za pravne posete, a tu mislim na posete koje se održavaju u uslovima potpune poverljivosti, valja reći da je to kompletirano činjenicom da je tokom mnogo meseci optuženi odbio da identifikuje osobe sa kojima želi da komunicira na takav način. A kada su advokati koje je on zatražio ponudili da ga posete, on je odbio da komunicira sa tim osobama. Ta situacija je sada razrešena nakon što su dve osobe imenovane za njegove saradnike. Pretresno veće je sada uvereno da optuženi ima odgovarajuća sredstva za pripremu svoje odbrane, što mu jamči član 21. Statuta. Optuženi se sada može sastajati sa svoja dva saradnika u uslovima poverljivosti i to na sudu, tokom pauza u suđenju i u pritvorskoj jedinici na kraju dana. Dužinu tih poseta regulišu propisi koji važe i u pritvorskoj jedinici i u holandskom zatvoru u kojem se pritvorska jedinica nalazi. A ti propisi važe za sve zatvorenike i njihove pravne savetnike. On takođe može slobodno da komunicira sa svoja dva saradnika telefonom iz svoje pritvorske jedinice, i to čak i vikendom. I kao izuzetak koji se ne

odnosi na druge pritvorenike koji su imenovali svoje advokate, ovaj optuženi može njih kontaktirati telefonom iz zgrade suda tokom dana. Ta dva saradnika mogu da pomognu optuženom prilikom fotokopiranja ili slanja faksova iz suda tokom dana, a ograničena sredstva za to su takođe na raspolaganju u pritvorskoj jedinici. Osim sredstava koja imaju i drugi pritvorenici, Sekretarijat takođe prosleđuje dodatne kopije dokumenata koji su uvršteni u spis optuženom kako bi on mogao da razgovara sa svojim saradnicima. U svojoj ćeliji optuženi može da gleda video trake i koristi se kompjuterom, iako iz razloga sigurnosti nijednom optuženom nije dozvoljeno da se koristi e-mailom i internetom. Time je završeno čitanje odluke Pretresnog veća. Gospodine Rajnefeld, vi ste nešto želeli da kažete?

TUŽILAC RAJNEFELD: Da, hvala. Dve stvari. Prvo, želeo bih da odgovorim na vaše pitanje koje ste mi uputili jutros kad ste me pitali o izjavi svedoka. Prema našoj evidenciji, mi smo izjave tog svedoka predali višem sudskom savetniku 19. aprila 2002. godine, a dodatne kopije smo dostavili 22. aprila 2002. godine. Nadam se da su te kopije nekako našle put do vas.

SUDIJA MEJ: Da, ja sam shvatio da je situacija ovakva kakvu ste vi opisali. Međutim, mi još nismo doneli odluku o tim izjavama.

TUŽILAC RAJNEFELD: Tako je.

SUDIJA MEJ: Znači, moraćemo doneti pravilo u odgovarajućem trenutku.

TUŽILAC RAJNEFELD: Da, shvatam. Ja sam samo odgovarao po pitanju dostave tih izjava kako biste vi mogli doneti odluku. A druga stvar o kojoj sam želeo govoriti tiče se onoga što ste u ponedeljak rekli o 90 svedoka. Želeo bih da stvari budu sasvim jasne kad govorite o 90 svedoka. Prema mom shvatanju, mi smo 9. i 11. januara 2002. godine kada se raspravljalo o svedocima, ja sam proverio zapisnik i Sud me zamolio da govorim o tome,

ja sam tada rekao Sudu da pretpostavljam da ćemo pozvati 110 svedoka da svedoče uživo od potencijalnih 201 koje smo naveli u našem dokumentu po pravilu 65ter. Takođe sam objasnio kako i ko se namerava pozvati. Međutim, takođe sam rekao Sudu da Tužilaštvo namerava da pozove 110 svedoka uživo, a uz dopuštenje Suda, 123 svedoka po pravilu 92bis. I ja sam rekao da ćemo mi tražiti dopuštenje Suda da pozovemo dodatne svedoke uživo ukoliko ne dobijemo dozvolu da svedoke dovodimo po pravilu 92bis. Zatim ste me pitali kako sam došao do te brojke od 110 i onda je to išlo ovako...

SUDIJA MEJ: U dokumentu imamo 90 svedoka uživo koje ste vi obeležili, a postoji mogućnost da se pozove još 20.

TUŽILAC RAJNEFELD: Da.

SUDIJA MEJ: Da li je to tačno? To je vaših 110?

TUŽILAC RAJNEFELD: Da, to je mojih 110.

SUDIJA MEJ: Zatim imamo 92bis i pismene izjave i njih je ukupno 123. Zar ne?

TUŽILAC RAJNEFELD: Da, tako je. Sud je zatim rekao: "Smatramo", izvinjavam se prevodiocima zbog toga što prebrzo čitam, dakle: "Smatramo da je dovoljno 90 svedoka, imajući u vidu kompletnost ovog predmeta. Međutim, to vas neće sprečiti da tokom suđenja podnesete zahteve za dodatne svedoke ukoliko pokažete valjani razlog." Zatim je Sud govorio o izjavama po pravilu 92bis. U pismenom nalogu od 11. januara 2002. godine Pretresno veće određuje broj svedoka koje Tužilaštvo može da pozove uživo i taj broj je 90. Takođe, ostavlja se mogućnost da Tužilaštvo zatraži pozivanje dodatnih svedoka...

prevodilac: Izvinjavam se, gospodine Rajnefeld, možete li samo malo sporije da čitate, molim vas?

TUŽILAC RAJNEFELD: Ponovo sam upozoren da sporije čitam, izvinjavam se. Dakle: "Pod brojem dva, Pretresno veće upućuje Tužilaštvo da preispita predloženu listu svedoka čije bi iskazi bili po pravilu 92bis, kako bi se izbeglo ponavljanje, i nalaže da se molbe u vezi sa tim iskazima podnesu čim se završi sertifikacija i prevod iskaza." Dakle, časni Sude, ja sam ovo sada pročitao, ovaj deo zapisa kako bih pružio podršku našem zahtevu, zato što nama zaista pravi veliku razliku u planiranju da li smo mi zaista ograničeni na 90 svedoka ukupno. Prema mom shvatanju, mi smo ograničeni na ukupno 90 svedoka uživo, plus da će biti razmotreni svedoci po 92bis. Mi smo u velikoj meri smanjili broj svedoka koji će svedočiti uživo. Isto tako smo u velikoj meri smanjili broj svedoka po pravilu 92bis. Međutim, ukupni broj će ipak premašiti broj od 90 svedoka. U tome je problem. Prema tome, prema našem mišljenju, sada je pitanje da li svedok po 92bis zbog procedure koju smo sada usvojili prema tumačenju Veća postaje svedok koji svedoči uživo. Ja pretpostavljam da to nije slučaj, jer ja i dalje radim na osnovu pretpostavke da svedoci po pravilu 92bis nisu uključeni u brojku 90. Naravno, mi sada imamo zadani konačni datum izvođenja dokaza i mi moramo u tom vremenu završiti sa svim svedocima, meni je to jasno. Međutim, nadam se da nisam pogrešno shvatio vaš nalog kad sam smatrao da mi je dozvoljeno 90 živih svedoka plus svedoci po pravilu 92bis.

SUDIJA MEJ: Ja lično mislim da su se okolnosti promenile u odnosu na okolnosti koje su vladale kada smo doneli prvobitni nalog. Prvo, kada smo donosili taj nalog, on se ticao samo suđenja za Kosovo.

TUŽILAC RAJNEFELD: Da.

SUDIJA MEJ: Drugo, postupak koji smo sada usvojili za svedoke 92bis nismo predviđali u ono vreme. Prema tome, čini mi se da bi imalo smisla da se celo to pitanje ponovo preispita i to u svetlu novih okolnosti.

(Pretresno veće se savetuje)

TUŽILAC RAJNEFELD: Ja bih to svakako cenio. Kada ste pre neki dan spomenuli da imam samo 90 svedoka na raspolaganju, ja sam zaista morao zatražiti razjašnjenje. Prema tome, ukoliko ste vi spremni da preispitate situaciju u svetlu novih okolnosti i u svetlu okolnosti da je 19. jul 2002. godine naš datum do kada moramo završiti izvođenje dokaza, bilo bi mi drago da se to ponovo razmotri.

SUDIJA MEJ: Pa možda biste vi mogli podneti jedan pismeni zahtev da preispitamo naš nalog i mi ćemo ga onda preispitati u svetlu svih sadašnjih okolnosti.

TUŽILAC RAJNEFELD: Učinićemo to čim pre. Hvala.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa u vezi sa ovim što ste rekli, ja bih hteo da samo razjasnim činjenice. Naime, ja nisam ništa tražio osim što sam nastojao da bude jasno da su meni onemogućena, rekao bih, sve ono što predstavlja normalna sredstva za ono što se u celom svetu podrazumeva kao ravnopravnost stranaka i fer odnos na kome vi insistirate. Očigledno je da o tome nema govora.

SUDIJA MEJ: Mi nismo spremni da diskutujemo o tome. Mi smo pročitali našu odluku, mi ćemo razmotriti problem vašeg telefona. U redu. Ukoliko imate neko novo pitanje koje želite izneti, to možete, ali nećemo se baviti onim o čemu je već odlučeno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Neću se onda baviti tim što je očigledno, ali hoću da vam kažem nekoliko činjenica, materijalnih činjenica koje nisu u skladu sa onim što su vam referisali i što ste vi maločas pročitali. Naime, pitanje izolacije. Konstatovali ste maločas glasno i javno...

SUDIJA MEJ: Mi nismo spremni da i dalje slušamo tvrdnje o tom pitanju. Vi ste danas otvorili pitanje telefona. Mi ćemo se raspitati o tome, iako moram da kažem da prema našem shvatanju vi pokušavate da zovete brojeve za koje nemate odobrenje i zato čujete onu poruku koju čujete. Ali, u redu, proverićemo to, ali ovo što sam ja pročitao, to je naša odluka. To su stvari razmotrene i o njima je odlučeno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Uopšte ne govorim o vašoj odluci, vaša odluka je vaša stvar. Ja samo želim da objasnim da su činjenice drugačije. Naime, rekli ste i to su vam napisali, da nikad nisam bio u izolaciji. Bio sam mesecima u izolaciji, čak i u tom smislu da nisam mogao da se krećem napolju, osim u jednom kavezu dugačkom četiri metra.

SUDIJA MEJ: Nismo spremni ulaziti u debatu sa vama o tome. Mi smo razmotrili situaciju i doneli našu odluku, i u ovom trenutku, to je to. Ukoliko želite da podnesete neki zahtev u vezi s tim ili u vezi s nečim drugim, možete, i mi ćemo ga razmotriti. Sada nema smisla da se o tome govori. Moramo nastaviti sa iznošenjem dokaza. Ukoliko imate neke dalje zahteve o telefonu, vi to možete izneti sutra ujutru, ukoliko telefon ne bude radio i ukoliko vi ne budete birali brojeve za koje znate da nemate odobrenje. Molim da se uvede svedok

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Poznato je da sam ja jedini pritvorenik koji prima čak i porodične posete u prisustvu službenika zatvora. Da li vam je to poznato?

SUDIJA MEJ: Mi smo razmotrili razne pritužbe koje ste vi podneli. Vi ste čuli naš odgovor i to je kraj.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja ne razumem kakav...

SUDIJA MEJ: Svedokinja je u sudnici. Molim vas, nastavljamo sa izvođenjem dokaza. Izvolite sestti. Da li imate pitanja za ovu svedokinju?

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da. Rekli ste da je vaše selo malo selo od stotinu kuća i da je u njemu za vreme rata 1999. godine bila OVK. Da li je to tako?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Takođe ste rekli da se u školskoj zgradi vašeg sela nalazio njihov štab, OVK?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li to proizilazi na osnovu ovoga što vi znate, da je došlo do sukoba između vojske i policije i OVK koja se nalazila u vašem selu?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: U koje vreme?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U selu se nalazila jedinica OVK i u školi se, po vašem svedočenju, nalazio štab OVK. Dakle, tu je bila OVK, došlo je do sukoba sa vojskom i policijom, između OVK i policije?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Nije bilo nikakvog sukoba između OVK i vojske.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali u selu kao što vi tvrdite se nalazila jedinica OVK sa štabom u školi?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Tamo je bilo OVK, ali kad smo mi proterani nije bilo nikakvih sukoba.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste rekli u svojoj izjavi da su srpske snage 26. marta 1999. godine, da ste 26. marta 1999. godine napustili svoje selo jer su ga srpske snage granatirale. Jesu li one granatirale OVK?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Granatirali su kuće i celo stanovništvo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li su pucali na OVK?

SUDIJA MEJ: Ona kaže da su oni granatirali kuće, to je ono što je ona rekla.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I dalje, u sledećoj rečenici kažete: "Ne sećam se da je neko bio povređen." Je li tako ili ne?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Da li govorimo sada o 26. martu 1999. godine?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, to je sve u jednom tom istom pasusu, šesti pasus odozgo piše: "26. marta 1999. godine, napustila sam selo jer su ga Srbi granatirali" i sledeća rečenica: "Ne sećam se da li je neko bio povređen".

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Da, to je tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta ste vi radili dok ste živeli u selu dok nije počeo rat? Čime ste se bavili, šta ste po zanimanju?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Završila sam Višu trgovačku školu i radila sam kao prodavačica u knjižari.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Radili ste sa knjigama, novinama, slušali radio, televiziju, bili ste obavešteni o događajima, pretpostavljam. Da ili ne?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Takođe, s obzirom na posao koji radite i na obrazovanje koje imate, pretpostavljam da ste bili dobro obavešteni i o događajima u vašoj opštini. Je li tako?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Zavisi od toga o kakvoj situaciji govorimo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Mislim o tekućem životu, o događajima, o svemu onome što se dešavalo. Vi ste obrazovani, radite u knjižari, komunicirate s ljudima. Dakle, pretpostavljam da ste dobro obavešteni. Da li ja to dobro pretpostavljam ili ne?

SUDIJA MEJ: Već je odgovorila na to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nakon odlaska iz sela 26. marta 1999. godine, već ste se vratili 29. marta 1999. godine?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sudeći po vašoj izjavi, vi niste videli ko je ubio ljude u selu Jošanica (Joshanice) i kako?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Ljudi u Jošanici, da, videla sam tamo mrtve. Prema tome, sasvim je prirodno da ih je ubila policija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ali vi niste videli da li ih je ubila policija ili niste videli ni ko ni kako ih je ubio?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Videla sam mrtve. Samo se može pretpostavljati ko ih je ubio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je bilo bombardovanja u vašoj okolini? Mislim bombardovanja iz vazduha?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je bilo, po onome što ste vi lično mogli da čujete i vidite, mislim svojim ušima s obzirom na buku, pucnjavu i tako dalje, da je bilo sukoba, okršaja između OVK i vojske i policije?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Čak i pre toga bili smo izloženi granatiranju, to nije bilo prvi put.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pre čega?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Pre 26. još od slučaja Likošana (Likoshane) mi smo to očekivali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta se desilo u Likošanu?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Nisam bila u Likošanu, no drugi ljudi iz moje familije su bili tamo na sahrani. Ja nisam tamo bila lično.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, i pre nego što je došlo do tog sukoba između policije i OVK bilo je granatiranje vašeg sela?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Ne, nisam rekla da je selo bilo granatirano pre toga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Shvatio sam da ste rekli, malo pre ste rekli da je i pre bilo. Da li se OVK iz sela povukla zajedno sa vama ili su otišli na drugu stranu?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: O kojem danu govorite?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: O tom danu kad ste napustili selo, 26. martu 1999. godine, to je prvi put kad ste napustili selo?

SUDIJA MEJ: Prvo pitanje je bilo da li je OVK napustila selo 26. marta ili možda čak i pre toga? Da li je bilo pripadnika OVK u selu 26. marta ili nije?

SVEDOK FAZLIU: Ja ih nisam videla tog dana 26. marta 1999. godine, kad sam ja napustila selo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, na putu od Đakovice do granice, po onome što vi kažete, nije vam se ništa desilo?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vojnici su vam rekli da postoji opasnost da NATO bombarduje to područje i da požurite da se sklonite. Je li tako?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Da smo ostali kod kuće, ne bi bilo potrebe da tražimo utočište bilo gde drugde.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja vas pitam za ovo kad ste bili na granici, to je događaj o kome vi svedočite u svojoj izjavi

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Ali oni su nas silom proterali, mi nismo išli dobrovoljno. Mi čak nismo ni znali put do granice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi u izjavi nemate nigde objašnjenje da vas je neko terao da idete. Je li vas neko sprovodio? Je li bio neko sa vama da vas prisili da idete prema granici ili preko granice?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Pa naravno da su nas prisilili, jer niko ne napušta dobrovoljno vlastitu kuću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, ali tamo se u vašem selu pucalo, sami ste rekli da se pucalo u vašem selu.

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Nisam rekla da je došlo do razmene vatre. Bilo je pucnjave od strane Srba. Srbi su pucali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vi tvrdite da OVK, za koju kažete da je bila u selu i da je imala štab u selu, a oni nisu pucali na Srbe?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Oni nisu imali opreme za to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Nisam čuo prevod, izvinite?

SUDIJA MEJ: Ono što je ona rekla je da nisu, da svi nisu imali opremu za to, materijalna sredstva.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vi to želite da kažete da OVK nije bila naoružana?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Oni su imali lako oružje, ali u poređenju sa Srbima, nisu ništa imali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li možemo da zaključimo da vi tvrdite da oni uopšte nisu pucali na vojsku i policiju?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Nisam videla.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste čuli nešto o tome?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Mnogo toga sam čula, ali ja nisam mogla da razlikujem šta je šta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li su vam poznati događaji u toku 1998. i 1999. godine? Da li vam je poznato, na primer, još u januaru 1998. godine kad je u vašoj opštini izvršen napad na Jordana Mičića, šumara javnog preduzeća "Srbijašume" od strane OVK? Da li znate za taj događaj?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Nema šuma u mom selu i ne znam ništa o tom slučaju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ako ne znate o tom slučaju, vaše selo je Turićevac. Je li tako?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sećate 27. januara 1998. godine, upravo u selu Turićevac, znači u vašem selu da su, da je napadnut Veroslav Vukojičić iz Raške, koji je tu došao kamionom, u 11.30 časova 27. januara 1998. godine u selu Turićevac?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: To se nije desilo u Turićevcu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a da li vam je poznato da je 12. februara 1998. godine u 10 sati, u selu Turićevac napadnut bugarski državljanin Angel Borisov? Tada ga je uhapsila OVK i srećom, naknadno pustila. Da li znate za taj događaj?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Prvi put čujem za to. Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste čuli za ime Murata Dajkaja (Murat Dajkaj) iz sela Rakitnice?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste čuli za napad, ako već niste čuli ime čoveka koji je poginuo u tom napadu 20. februara 1998. godine u Lauši (Llaushe), koja je takođe blizu vas?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Ne, ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste čuli za napad takođe 20. februara 1998. godine u Glavice (Gllavice), kad je ubijen Milo-

rad Ristić iz Đakovice? Drugi su ranjeni, da ih sad ne pominjem. Da li znate za taj događaj?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste čuli za ime čoveka koji se zove Tači Riz (Taci Rizi), teško ranjenog 5. marta 1998. godine? Da li ste čuli za njega? Takođe žrtva OVK?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Ne znam za taj slučaj.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je poznat ovaj incident koji je bio povezan sa napadom na diplomatsko vozilo japanske ambasade u kome je bila Ataka Gašabi (Ataka Gashabi), Japanka, ataše Ambasade u Jugoslaviji, koja je, na sreću, ostala nepovređena 27. aprila 1998. godine u Lauši? Da li se sećate toga?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Mi smo daleko od Lauše, i ne znam šta se tamo moglo desiti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Niste ništa čuli o tome?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Ne, prvi put sada čujem za to.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, nema svrhe da nastavite sa postavljanjem ovakvih pitanja. Svedokinja je rekla da ne zna šta se desilo u Lauši. Vi ste postavili pitanje o 10 incidenata o kojima ona ništa ne zna. Kao što sam često ranije govorio, vi ćete moći da izvedete svoje dokaze kada za to dođe vreme.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, onda još par pitanja samo. Da li ste čuli i za jedan slučaj zločina koji su izvršili pripadnici OVK u vašem selu ili u vašoj opštini? Dakle, u opštini Srbica?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Onda nema smisla da vam postavljam nijedno konkretno pitanje koje se toga tiče. Pošto ne znate dakle, ništa o svemu tome. Još samo jedno pitanje. Rekli ste na granici nisu traženi ni lične isprave ni novac. Je li to tačno?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Hvala, nemam više pitanja.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Tapušковиću.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Časni Sude, pokušaću da budem veoma kratak. Samo nekoliko pitanja. Gospođo Fazliu, imam vaš iskaz ovde, na strani dva u četvrtom pasusu govorili ste već o tome na pitanje Slobodana Miloševića, a vi ste isto tako kazali ovde na jednom mestu da su se ljudi stalno priključivali OVK. Je li to tačno?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Naravno da jeste.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ja bih vas samo pitao za ovo što je bilo u vašem selu. Da li uopšte možete otprilike da procenite koliko je članova OVK bilo u vašem selu, otprilike?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Ne znam, nikada nisam bila u njihovom štabu.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala. Na strani četiri, pasus treći, tu ste kazali u vašoj izjavi je to zapisano: "Bojali smo se da mogu da nas pošalju u neku fabriku i da ta fabrika može biti bombardovana." Znači, ipak ste imali strah da bi neko od vas u nekim okolnostima mogao da bude bombardovan od strane NATO-a.

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Mi se nismo bojali NATO-a, mi smo se bojali silovanja za koja smo čuli da do njih dolazi noću.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ja to razumem. Međutim, vi ste ovde kazali, ne znam odakle vam je to saznanje, to bih hteo ako možete da objasnite, da vas ne smeste u neku fabriku koja može da bude bombardovana. Da li ste čuli za to da su neke fabrike bombardovane i da su tamo stradali ljudi? Jer ne znam odakle vam ta informacija koju ste dali ovde, da je to bila vaša bojazan.

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Rekla sam da su slali ljude u fabrike i tamo se moglo svašta desiti.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: U istom tom pasusu vi ste rekli da ste imali mali radio i da ste slušali vesti. Da li ste preko tog radija čuli za to, da se događaju takve stvari, da se bombarduju fabrike i da onda stradaju ljudi?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Ne.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ima još nešto i opet je vezano sa tim strahom, na strani pet pasus tri, i sa tim bih završio izjavu, koju ste dali ranije. Vi ste kazali kad ste bili na samoj granici, da ste приметili da se vojska plaši da će NATO da bombarduje. Da li ste vi to zaista zaključili sami? Na osnovu čega ste to kazali? Da li možete da objasnite?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Naravno da su se bojali. Mi nismo imali razloga da se bojimo NATO-a, mi smo sami tražili NATO.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Naravno, međutim, ukoliko bi bombardovali vojnike, i neko od vas bi mogao poginuti. Nije li to bio razlog za žurbu, zbog straha?

SVEDOK FAZLIU – ODGOVOR: Ja se nisam bojala smrti.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Hvala.

TUŽILAC RAJNEFELD: Nemamo dodatnih pitanja.

SUDIJA MEJ: Ovim je završeno vaše svedočenje. Hvala vam što ste došli pred Međunarodni sud da svedočite. Možete se povući, gospođo Fazliu.

SVEDOK FAZLIU: Hvala.

TUŽILAC RAJNEFELD: Pozivamo Sadika Januzija (Sadik Januzi), on je naš sledeći svedok. Dok ovaj svedok stigne, mogu li pozvati Veće i optuženog i prijatelje Suda da pogledaju stranicu pet.

Umesto da to pokazujemo na grafoskopu, pošto ovaj svedok ima problema sa čitanjem, ja predlažem da to uradimo na taj način, to je stranica dokaznog predmeta 83. To je njegovo selo za koje ćemo čuti u dogledno vreme. To je selo Bročna, a odmah levo od tog sela je selo Terasovac, pod brojem 14 na stranici 5. Takođe predlažem da pročitam svečanu izjavu za svedoka na engleskom, a da se to prevodi na albanski uz dozvolu Suda.

SUDIJA MEJ: Da. Molim vas ustanite da biste dali svečanu izjavu. Zastupnik Tužilaštva će vam pročitati nešto naglas, i to će biti prevedeno na albanski, a vi ponavljajte za prevodiocima.

SVEDOK JANUZI: Da. Ja ću dati svečanu izjavu.

TUŽILAC RAJNEFELD: Ponavljajte za mnom.

SVEDOK JANUZI: Ja svečano izjavljujem da ću govoriti istinu i ništa više.

TUŽILAC RAJNEFELD: Hvala.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC RAJNEFELD

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Gospodine, molim vas, recite ime i prezime.

SVEDOK JANUZI – ODGOVOR: Zovem se Sadik Januzi.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Gospodine Januzi, da li ste vi Musliman, Albanac, rođen u selu Bročna 1933. godine?

SVEDOK JANUZI – ODGOVOR: Tačno.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li se Bročna nalazi u opštini Srbica?

SVEDOK JANUZI – ODGOVOR: Tačno.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li ste oženjeni?

SVEDOK JANUZI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Koliko dece imate?

SVEDOK JANUZI – ODGOVOR: Imam šest ćerki i jednog sina.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li sam dobro shvatio da ste sada zemljoradnik u penziji, i da ste ranije bili stražar ili čuvar?

SVEDOK JANUZI – ODGOVOR: Da, sada sam penzioner.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li sam dobro shvatio, gospodine, da su pripadnici Tužilaštva došli kod vas 23. aprila 1999. godine i da ste tada dali izjavu? Da li je to tačno?

SVEDOK JANUZI – ODGOVOR: Da, to je tačno.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: A 21. oktobra 2001. godine da su došli kod vas i zatražili da date dodatnu izjavu, kojom biste dopunili onu izjavu koju ste prethodno dali?

SVEDOK JANUZI – ODGOVOR: Da, to je tačno.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: I onda, gospodine, 2. februara 2002. godine, da li ste se pojavili pred predsedavajućim službenikom ovog suda i stavljene su vam na raspolaganje vaše izjave na albanskom jeziku i pročitane su vam?

SVEDOK JANUZI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: I da li ste se u to vreme saglasili da su te izjave istinite po vašem najboljem znanju i sećanju?

SVEDOK JANUZI – ODGOVOR: Da, to je bilo tačno ono što sam rekao.

TUŽILAC RAJNEFELD: Hvala. Molim da ove dve izjave za svedoka po pravilu 92bis budu uvedene u registar.

sekretar: Dokazni predmet broj 111.

TUŽILAC RAJNEFELD: Da li ja sada mogu da pročitam rezime izjave ovog svedoka, ili želite da sačekam, da, hvala. Izjava je podeljena i sastoji se iz dva dela. U prvom delu ovaj svedok opisuje situaciju u selu Broćna u martu 1998. godine kada je policija postavila kontrolne punktove. Zatim sledi incident u kojem je pripadnik OVK ubio jednog policajca, pa su srpske snage počele da granatiraju njegovo selo. On opisuje ofanzivu koja je bila u toku od strane srpskih snaga, tokom koje su oni napali oko 52 sela u regionu Drenica i stalno granatirali njegovo selo Broćna, što je primoralo svedoka i njegovu porodicu da se stalno kreću od sela do sela u periodu od 14 meseci. On opisuje kako su u martu 1999. godine srpske snage granatirale Broćnu i ostala okolna sela. I onda oko 24. marta 1999. godine, on i njegova porodica su potražili sklonište u Izbici (Izbice). Četiri do pet hiljada stanovnika drugih sela se, takođe, okupilo u Izbici i mogli su da vide da obližnje selo Leočina (Leqine) gori. 27. marta 1999. godine svedok je video srpske vojnike kako pale kuće u Izbici. Sledećeg dana, 28. marta oko 13 časova posle podne, srpske snage su ih opkolile, okupile oko pet hiljada ljudi na jednoj livadi udaljenoj 150 metara od samog sela. On govori o tome kako su vojnici tražili novac pod pretnjom da će zapaliti njihove kuće, i opisuje da su muškarci odvojeni od žena i dece. Jedan oficir koji je bio zadužen za to rekao je vojnicima da ne dozvole nijednom muškarcu da ide. Muškarci su podeljeni u dve grupe od po 70 ljudi. Jedna grupa je pošla niz potok, a druga je odvedena uz brdo. Svedokova grupa je u pratnji deset vojnika išla uz brdo. Vojnici su ih požurivali pod pretnjom mitraljeza. Muškarci su bili u starosnoj grupi između 40 i 96 godina. U jednom trenutku jedan vojnik im je rekao da stanu i naredio im da se okrenu i onda je čuo da jedan od njih kaže: "Pali". Onda su muškarci počeli da padaju. Svi su pogođeni s leđa, i to je trajalo nekoliko sekundi. Svedok je pao, iako nije bio pogođen i tri leša su pala na njegova leđa. Mogao je da čuje kako vojnici proveravaju da li je još neko živ. Seća se da je čuo još sedam ili osam dodatnih pucnjeva iz pištolja koje su ispalili vojnici. Onda je čuo jednog od njih kako kaže: "Hajdemo, posao je završen." Opisao je kako je puzao i krio se u strahu, kada su mu se pridružili i drugi preživeli.

Posle toga je otišao u kuću svoje sestre u Klodernici (Klloernice), gde je ostao tri ili četiri dana. Poslednje noći njegovog boravka u Klodernici, srpski vojnici su počeli da granatiraju to selo pre izlaska sunca. Svi mladići su pobjegli u šumu. On je saznao da su se žene iz okolnih sela sklonile u školsku zgradu u selu Klodernica. Otišao je da to proveri. I dalje je bilo u toku granatiranje. Video je troje ranjenih ljudi. Oko 10 sati srpske snage su opkolile zgradu škole i naredile ženama, deci i starijima da produže prema Albaniji. U njegovoj drugoj izjavi, koju ću samo ukratko predstaviti, svedok opisuje prilično detaljno kako je napustio Klodernicu peške prema Klini i Đakovici i dalje do Prizrena, bez hrane, u koloni koja se sastojala od 10 do 12.000 seljana u pratnji srpskih snaga. Detaljno opisuje šta se dešavalo usput. Oni su konačno stigli u selo nedaleko od Prizrena. Srpski policajci su onda rekli da će ih autobusima odvesti do granice. Nakon jednog sata došao je jedan autobus i odvezao ih do granice kod Žura, 15. aprila 1999. godine, gde su od njih tražili novac i uzete su im isprave. To je vrlo kratak rezime njegove dve izjave. Ja nemam više pitanja u ovom trenutku.

SUDIJA MEJ: Hvala vam. Izvolite, gospodine Miloševiću.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Januzi, kada je policija u vašem selu postavila kontrolni punkt, vi niste tada napustili selo. Da li je tako?

SVEDOK JANUZI – ODGOVOR: Mi smo otišli onog dana kad su oni došli. Ostali smo do večeri, neposredno pre nego što je pao mrak. Zatim smo se vratili kući da večeramo. Pre jutra, pre zore ponovo smo izašli, izloživši se opasnosti. Na najudaljenijem brdu je pokopana familija Nibarici (Nibarici).

SUDIJA MEJ: Gospodine Januzi, molim vas da odgovarate samo na pitanja koja su vam postavljena. Tako ćemo brže raditi.

SVEDOK JANUZI: Dobro, u redu. Skratiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Govorim o martu 1998. godine dakle, pojava policije u Broćni, odnosno uspostavljanje kontrolnog punkta u martu 1998. godine. To nije poremetilo vaše svakodnevne poljoprivredne poslove, zar ne?

SVEDOK JANUZI – ODGOVOR: Oni su nas uznemirili zato jer je bilo sporadične pucnjave u ranim jutarnjim satima i uveče, tako da smo morali da napuštamo naše kuće u ranu zoru i vraćamo se uveče kako bismo nešto pojeli i odmorili se.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: O kom to datumu vi govorite?

SVEDOK JANUZI – ODGOVOR: Od trenutka kad su oni tamo stacionirani 5. marta 1998. godine, o tome govorim, od tada pa nadalje kvalitet života u mom selu nije se nimalo poboljšao. Cele porodice su morale da odu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, ali vi ste nastavili sa svojim uobičajenim poljoprivrednim poslovima. Vi imate to na strani dva vaše izjave, u drugom pasusu. Dakle, tu nije reč ni o kakvoj pucnjavi, već samo o uspostavljanju kontrolnog punkta koji vas nije poremetio, po vašem sopstvenom svedočenju, u vašem redovnom životu. Je li to tako ili nije?

TUŽILAC RAJNEFELD: Časni Sude, da budemo fer prema svedoku, ako optuženi govori o drugom paragrafu, budući da svedok nema izjavu i ne može je pročitati, ja mislim da ga treba pitati o sporadičnoj pucnjavi u vazduh.

SVEDOK JANUZI: Nastavili smo da radimo kada je kontrolni punkt povučen u drugo selo. Tada smo mislili da smo malo sigurniji, pa smo ponovo počeli da radimo. No, kada se začula pucnjava iz teške artiljerije, takođe i iz minobacača i ostalog, onda su se stvari zakomplikovale i u Broćni i zato smo 25. marta nas sedam, osam hiljada otišli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: 25. marta koje godine?

SVEDOK JANUZI – ODGOVOR: 1999. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ja sam vas pitao o 1998. godini, nekoliko puta, jer je kontrolni punkt uspostavljen u martu 1998. godine. Dakle, godinu dana ranije. I te godine, po onome što proizilazi iz vašeg svedočenja, niste imali nikakve probleme?

SVEDOK JANUZI – ODGOVOR: Te godine, 1998. godine, imali smo problema. Bilo je sporadične pucnjave u tom kraju. Ljude su sahranjivali. Jedan muškarac i dve žene sahranjeni su u selu Vitak, Voćnjak (Vojnike). Porodica Avnija Bajrićija (Avni Bajriqi) je drugi slučaj. I te godine, 1998. godine nije bilo sigurnosti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Preformulisaću pitanje, vi niste napustili selo pre nego što je u tom selu ubijen jedan srpski policajac. Je li to tako?

SVEDOK JANUZI – ODGOVOR: Policajac je odveden u brda iznad sela Resnik (Resnik), ja ne znam ko ga je ubio. Ja samo znam da od pomenutog datuma nije bilo mira u kući. I zato smo morali da boravimo u šumi, da se vraćamo kući nakon sumraka i da napuštamo kuće pre zore.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U vašem selu, nalazila se u to vreme OVK? Je li tako ili nije?

SVEDOK JANUZI – ODGOVOR: Bilo je OVK, ali ne u mom selu. Tamo nema šume. U mom selu nema šumovitih predela. To vam je, znate, baza za rat. Tamo je sve otvoreno. Da bismo imali svoju bazu, moramo imati šumovito područje kako bismo mogli da se sakrijemo. Ali ni za ljude ni za OVK to nije bio pogodan teren za ratovanje. Bilo je OVK, ali ne tamo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Maločas ste rekli da su odveli policajca uz brdo, ali da ne znate ko ga je ubio. Ako nije bilo OVK u selu, ko je odveo policajca uz brdo?

SVEDOK JANUZI – ODGOVOR: Ja o tome ništa ne znam. Ja taj incident nisam pratio. Ja nisam pratio šta je radila OVK, ja sam se bavio mojom porodicom. Nas ima deset i mene je brinulo samo to da okupim porodicu u Kladernici, a onda smo otišli u Albaniju. O tome sam se ja brinuo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, ali maločas ste rekli: "Odveli su policajca uz brdo." To ste vi rekli, ne ja. Pošto kažete "Odveli su policajca uz brdo", moje pitanje je ko je odveo policajca uz brdo?

SUDIJA MEJ: Rekao je da ne zna.

SVEDOK JANUZI: Ne, ne znam ništa o tome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja samo pitam koja imenica stoji ispred glagola "odveli su"? Ništa drugo. Na osnovu njegove izjave sada, njegove usmene izjave, kad kaže odveli su, znači "oni", ko su to "oni"?

SUDIJA MEJ: On vam ne može biti dalje od pomoći. On kaže da ne zna.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Vi dakle ne znate da je policajca ubila OVK? Je li tačno?

SUDIJA MEJ: Svedok je na to već odgovorio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro...

SVEDOK JANUZI – ODGOVOR: Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U toku 1998. i 1999. godine više puta ste odlazili iz Broćne i vraćali se nazad u Broćnu, zajedno sa svojom porodicom. Je li tako?

SVEDOK JANUZI – ODGOVOR: Tako je. I to je trajalo skoro godinu dana.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Inače, čuli smo malopre u sažetku vaše izjave da ste vi kroz čitav taj kraj obilazili mnoga sela u toku te godine. Je li tako?

SVEDOK JANUZI – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste tada u tim selima sre-tali mnogo pripadnika OVK?

SVEDOK JANUZI – ODGOVOR: Ja sam bio izbeglica. Napustio sam svoje selo. Postao sam izbeglica među prijateljima. Ja tamo nisam video OVK.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li znate da je u vašem celom kraju, znači, u tom kraju oko Srbice, bilo mnogo OVK? Da li znate za tu činjenicu?

SVEDOK JANUZI – ODGOVOR: Srbica je 13 kilometara daleko, 13 kilometara i to asfaltiranim putem. I onda verovatno još nekih kilometar i po do moje kuće. Ja ne znam šta se dogodilo u Srbici. Ja tamo nisam odlazio sve vreme tokom rata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja vas ne pitam za Srbicu, ja sam rekao u tom srbičkom kraju. U opštini u kojoj ste vi bili, nisam vas pitao za samo mesto Srbicu, jer čuo sam u ovom rezimeu na početku, da ste prošli 52 sela za godinu i po dana.

SVEDOK JANUZI – ODGOVOR: Ostao sam nekih sedam, osam meseci u Kladernici, zatim u Turjanu (Turjan), gde sam imao prijatelje. Tamo smo se osećali sigurnije, jer je tamo bila šuma u blizini. Bilo je više šume nego u mom selu. Ja u Srbici nisam bio ni jedan jedini dan.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa vi ste živeli u opštini Srbica? Je li tako?

SVEDOK JANUZI – ODGOVOR: Tako je. Živeli smo u toj opštini, ali na granici sa opštinom Klina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kada kažem Srbica, mislim na opštinu Srbica, ne mislim na mesto Srbica. Vi ste prošli, kako smo čuli od tužioca, 52 sela u toku tih godinu, godinu i po dana.

SUDIJA MEJ: Biće da je nesporazum.

TUŽILAC RAJNEFELD: Budući da sam ja dao sažetak svedočenja, molim vas da mi dopustite da ispravim. Snage su napale 52 sela, što je za posledicu imalo stalno premeštanje svedoka iz sela u selo. Nisam sugerisao da je svedok obilazio 52 sela. To je moj sažetak, a ne svedokova izjava. Ono što je precizno je u njegovoj izjavi i optuženi to ima u pasusima dva i tri.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro. Pogrešno sam shvatio da tužilac navodi izjavu svedoka, jer se pozvao na izjavu kada je naveo 52 sela. Dakle, govorio je o nečemu o čemu svedok nije. To me je navelo na pogrešku. Da nastavim...

TUŽILAC RAJNEFELD: Uz dužno poštovanje časni Sude, nisam ja stvorio zabunu. Ono što sam u sažetku rekao je: "On je opisao ofanzivu srpskih snaga tokom koje su napadali 52 sela u dreničkom regionu i naizmenično granatirali selo Bročna". Sledeća rečenica: "To je primoralo svedoka da se sa porodicom u narednih 14 meseci stalno seli iz mesta u mesto". To sam kazao. Sam optuženi je pretpostavio da je svedok obilazio 52 sela. A ja to nisam rekao.

SUDIJA MEJ: Nastavimo. Izjava je dokaz, a ne ono što kaže tužilac.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da objasnim. Ako sam napravio grešku, to sam učinio zato što sam pretpostavljao da je sažetak zapravo sažetak izjave svedoka, a ne nečeg drugog. Pa mi objasnite da li je sažetak zapravo sažetak samo izjava svedoka ili sadrži i još ponešto?

SUDIJA MEJ: To vam je već više puta objašnjeno. Da li želite postaviti još pitanja svedoku?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Naravno. Da li vam je poznato ubistvo Blagoja Jovanovića u selu Kostrc (Kosterc), u vašoj blizini?

SVEDOK JANUZI – ODGOVOR: Nije blizu mog sela. Moje selo, zatim Turićevo, Gornji Obilić (Kopiliq i Eperm), pa Kladernica i onda Kostrc. Ja o tome ne znam. Ja samo...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li znate kad su pripadnici OVK, to je bilo 13. juna 1998. godine, zapalili 12 srpskih kuća porodice Šmigić u selu Leočina (Leqine) i oteli pet članova porodice Šmigić? Da li ste čuli za taj slučaj i da li znate za to? To je bilo u junu 1998. godine.

SVEDOK JANUZI – ODGOVOR: Ja ne znam za taj slučaj, vodio sam brigu o sedam-osam članova svoje porodice, starih i dece. Okupili smo se nadajući se da nam niko ništa neće učiniti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je poznato kad su pripadnici OVK izvršili napad u selu Rudnik (Runik), kad su zapalili kuće Radivoja Kovačevića i Nićifora Kovačevića, 15. juna 1998. godine? Da li znate za taj događaj?

SVEDOK JANUZI – ODGOVOR: Ništa ne znam o tome. Ništa ne znam o toj stvari.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li nešto znate o ubistvu Živojina Milića iz sela Sibovac (Siboc), a on je u stvari ubijen kod sela Trnavce (Trnoc) 17. juna 1998. godine?

SVEDOK JANUZI – ODGOVOR: Ne, ništa ne znam o tome. Ništa ne znam o toj stvari.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, meni se opet čini da nema smisla postavljati pitanja o kojima svedok ništa ne zna. On je to već rekao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A svedoci očigledno teško nešto znaju o tome. Ako ne znate ništa o tome, da li se sećate, da li ste bar čuli za napad 26. marta 1999. godine, u selu Likovac (Likofc), kad su ubijeni policajci Milan Pavlović, Dušan Trifunović, Ljubivoje Živković, Dragivoje Gajić?

SUDIJA MEJ: Nema smisla čitati ta imena. Gospodine Januzi, da li znate bilo šta o tome o čemu vam se sada govori?

SVEDOK JANUZI: Ne, ništa ne znam o tome. O ovome o čemu me pitaju, jer ja sam se samo pokušavao brinuti za moju porodicu. Kao što sam maločas rekao, ja sam samo video Kladernicu. Tamo je bila moja sestra i moji prijatelji. I onda u tom manjem selu Turjan i Kladernica, i ništa ne znam o Likovcu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li znate o bilo kom zločinu, ubistvu, paljevini kuća, otmicama ili bilo kom sličnom zločinu koji su izvršili pripadnici OVK u vašem kraju bilo nad Srbima, bilo nad Albancima? Da li znate za bilo koji takav zločin?

SVEDOK JANUZI – ODGOVOR: Ništa ne znam o tome. Ne znam. Znam samo ono što sam izjavio. I to što sam izjavio je tačno. To je istinito. I ja ne poričem ništa što sam rekao. A kada je reč o drugim selima, ko je ubijen, to ja ne znam. Ja ništa o tome nisam govorio u mojoj izjavi. Ja ništa u mojoj izjavi nisam govorio o selu Likovac.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Mislim da nema svrhe da dalje postavljam pitanja ovom svedoku, iz očiglednih razloga.

SUDIJA MEJ: Imaju li prijatelji Suda pitanja?

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Časni Sude, ja ću pokušati da budem zaista, iz istih razloga, vrlo kratak. I samo da se zadržim na dve stvari. Gospodine Sadik, već ste govorili i već smo se bavili time, o ovoj ofanzivi koja je pokrenuta i to čak na 52 sela. Je li to sve bilo u Drenici?

SVEDOK JANUZI – ODGOVOR: Sve.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A da li možete da objasnite šta znači ofanziva. Jesu li to bili, da li su to bili sukobi između OVK i vojske i policije?

SVEDOK JANUZI – ODGOVOR: Ništa ne znam o sukobima te vrste. Znam da je bilo klanja, da sam ja pobjegao sa mojom porodicom i ja sam jednostavno nastojao da zaštitim moju porodicu. Ja ništa ne znam o tome. Šta se dogodilo u ratu, ja to ne znam.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ovo o čemu ste ovde govorili, o toj ofanzivi, to je bila 1998. godina. I to je dovelo do toga da ste vi onda 14 meseci išli iz sela u selo, zbog te ofanzive. Je li tako?

SVEDOK JANUZI – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: I samo još jednu stvar, a to je ovaj vaš drugi iskaz, 21. 10, časni Sude, to je drugi iskaz, strana tri, pasus pet. Tu ste govorili o 12. aprilu 1999. godine, kad ste napustili mesto gde ste bili. I došli ste već izvan Đakovice. E sad, izjavili ste ovo...

SVEDOK JANUZI – ODGOVOR: Molim vas, nemojte se udaljavati od onog o čemu sam ja govorio, o 28. martu 1998. godine. Ja sam jedini preživeli onoga što se desilo u Izbici. Vi sada idete nekud daleko i govorite o nekoj drugoj izjavi. Molim vas, ono što sam ja rekao u svojoj izjavi, to je važno. Usredsredimo se na to.

SUDIJA MEJ: Samo trenutak. Gospodine, mi vašu izjavu imamo ovde. Mi smo je pročitali. Dakle, ne morate se bojati da Sud nema vašu izjavu ili da je nije pročitao. Međutim, ovaj advokat želi da vas, ukratko, pita o drugoj izjavi koju ste dali. Molim vas lepo da ga saslušate i da, ukoliko možete, odgovorite na pitanje.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Evo šta bih ja hteo, gospodine, ja neću da vas zbunjujem, zaista. Vi ste rekli na jednom mestu u tom iskazu, da vam je jedan vojnik koji se tu nalazio, na tom mestu gde ste bili, rekao da tu ne čekate, jer će NATO bombardovati most. Da li je to tačno?

SVEDOK JANUZI – ODGOVOR: Da. Ono što sam tamo napisao je tačno i istinito. Rekli su nam: "Idite, jer bi NATO mogao da bombarduje." Međutim, bilo bi najbolje za nas da su nam dozvolili da prođemo i dođemo do Ćafe i Prušit, a ne da putujemo još nekih 80 kilometara kroz Đakovicu, Prizren, 35 kilometara bez hrane, bez vode, 80 kilometara, ne znam već kolika je ta udaljenost. Bilo bi bolje da su nam dozvolili da prođemo do Ćafe i Prušita. A to nam nisu dozvolili. Vratili su nas. Bilo je više.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ja samo hoću još jednu stvar da vas pitam, a to je, isto na tom mestu ste kazali: "Kad smo se odmakli tri kilometra, video sam avion NATO-a i čuo sam zvuk i video dim kada je most bombardovan." Da li je to tačno? Ja ništa ne bih hteo dalje da vas pitam.

SVEDOK JANUZI – ODGOVOR: Da, to je tačno. Oko pet ili šest kilometara od mesta gde smo se nalazili. Da, to je tačno. Ja ništa ne menjam to, to je sve tačno.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A je li to ipak učinilo da se vi brzo odatle sklonite?

SVEDOK JANUZI – ODGOVOR: Ne, nismo se brzo sklonili. Trebalo je da nađemo hranu jer već tri dana nismo ništa jeli. Tako da nismo žurili. Trajalo je to 10–15 minuta.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Nemam više pitanja.

TUŽILAC RAJNEFELD: Nemam dodatna pitanja.

SVEDOK JANUZI: Pa, niste me pitali o onome što sam doživeo, o masakru u Izbici.

SUDIJA MEJ: Gospodine Januzi, kao što sam vam već rekao, mi imamo vašu izjavu u ruci. Videli smo kroz šta ste prošli, jer smo pročitali. Ovim je vaše svedočenje završeno. Hvala vam što ste svedočili. Sada možete ići

SVEDOK JANUZI: Hvala.

SUDIJA MEJ: Završavamo za danas i nastavljamo sutra u 9.30.

Završeno u 16.07 h. Nastaviće se 25. aprila 2002. godine u 9.30 h.